

EESTI RIIKLINE STATISTIKA

1922 a.

ÜLDRAHVALUGEMISE ANDMED

VIHK IX

VILJANDI MAAKOND

RÉSULTATS DU RECENSEMENT DE 1922

TOME IX

ARRONDISSEMENT VILJANDI

26308/9

TALLINN 1924

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

2
 167103
 B 1926
 C 1930. 103

SISUKORD — TABLE DES MATIÈRES.

	Lhk. Page.
Kaastööliste nimestik — <i>Liste des participants au travaux</i>	6
Sissejuhatus — <i>Introduction</i>	7

ESIMENE OSA — PARTIE I.

I. MAAKONNA GEŖGRAAFILINE ŨLEVAADE — *APERÇU GÉOGRAPHIQUE DE L'ARRONDISSEMENT.*

	Lhk. Page.
a) Asend	9
b) Pinnaehitus	10
c) Veestik	11
d) Taimkate	11
e) Asulad ja teestik	12

II. ELANIKUD — *HABI TANTS.*

1. Maakonna elanikkude ũldarv 1881—1922 a.	13
2. Faktiline ja harilik rahvaarv maakonnas	13
3. Faktiline ja harilik rahvaarv, ajutiselt kohalviibinud ja äraolnud 1897—1922 a.	14
4. Administratiiv ũksuste vŖrdlev rahvarikkus	14
5. Sugude vahekord.	
a) Sugude vahekord 1922 a.	15
b) " " 1881—1922 a.	15
6. Vanusline koosseis.	
a) Jaotus 10 a. vanusrŭhmade järele 1922 a.	15
b) Jaotus 10 a. vanusrŭhm. ja vanusaastate järele 1881—1922 a.	17
c) Vanusline koosseis tŖŖkaitse, hoolekande, maksustamise ja koolikohustuse suhtes	18
7. Riikkondlus	19
8. Perekonnaseis.	
a) Jaotus perekonnaseisu järele 1922 a.	19
b) Ũle 15 a. vanuste isikute jaotus perekonnaseisu järele 1881—1922 a.	19
c) Jaotus perekonnaseisu järele 1881—1922 a.	20
d) Abielus, kuid lahus elavad isikud (abs. arvud)	21
9. Rahvus.	
a) Jaotus rahvuse järele 1922 a.	21
b) " " 1881—1922 a.	21
c) Eestlased, kelle harilik keel pole eesti keel	22
10. Kirjaoskus.	
a) Kirjaoskamatus vanuses ũle 10 a.	22
b) " " linnades, alevites ja valdades	23
c) " " ũksikutes vanusrŭhmades	23
d) " " 7—29 a. aastate järele	24
e) " " 1881—1922 a. (14 a. ja van.)	24

11. Haridus.	Lhk. Page
a) Koolis õppinud ja mitte õppinud, 10 a. v. alates	25
b) Õpeasutuste järele liigitatud isikute suhteline jaotus (10 a. v. alates)	25
c) Haridus 1897—1922 a.	25
d) Koolis käinud kirjaoskamatud	26
12. Usk.	
a) Jaotus usu järele 1922 a.	26
b) " " " 1881—1922 a.	27
13. Sünnikoht.	
a) Jaotus sünnikoha järele 1922 a.	27
b) " " " 1897—1922 a.	28
14. Vigased ja vaimuhaiged.	
a) Vigased ja vaimuhaiged 1922 a.	28
b) Ühendatud vigasuste juhtumised	28
c) Pimedad, tummad, kurtummad ja vaimuhaiged 1881—1922 a.	29

III. KORTERIOLOD — MAISONS D'HABITATION ET LOGEMENTS.

1. Elumajade ja -korterite üldarv	30
2. Elumajade ja -korterite tihedus	31
3. Elumajad seinte ja katuse materjaali järele	31
4. Elumajade arv ja ehitusmaterjaal 1881 a.	32
5. Korterid, toad ja elanikud linnades ja alevites:	
a) Korterite üldarvud, suurus ja elanikkude tihedus	33
b) Ühes ka muudeks otstarbeks kasutatavad elukorterid	34
6. Köök, klosett, veevärk, kanalisatsioon, valgustus ja korteri asukoht	34

LISA — APPENDICE.

Maakonna külade, asunduste, alevikkude ja mõisate nimetused Liste des villages, petits bourgs etc. par les communes rurales	35—36
--	-------

TEINE OSA — PARTIE II.

Tab.	TABELID	Lhk.	Tab.	TABLEAUX	Lhk.	Page
1.	Majad, korterid ja elanikud (üldarvud)	2—3	1.	Nombre des maisons, logements et habitants.	2—3	2—3
2.	Vanus ja sugu:		2.	Âge et sexe:		
	a) maakonna üldkokkuvõte 5 ning 10-a. vanusrühm. järele	4		a) totaux pour l'arrondissement (groupes de 5 et 10 ans)	4	4
	b) maakonna üldkokkuvõte	6		b) totaux par les unités administratives	6	6
	c) 10-a. vanusrühmad adm. üks. järele	6—7		c) groupes de 10 ans.	6—7	6—7
	d) 5-a. vanusrühmad adm. üks. järele	8—11		d) groupes de 5 ans par les unités administratives	8—11	8—11
	e) 1-a. vanusrühmad adm. üks. järele	12—23		e) âge par années (unités admin.)	12—23	12—23
3.	Riikkondlus, vanus ja sugu:		3.	Sujétion, âge et sexe:		
	a) maakonna üldkokkuvõte (10-a. vanusrühmad)	26		a) totaux pour l'arrondissement	26	26
	b) üldkokkuvõte adm. üksuste järele	24—25		b) totaux par les unités admin.	24—25	24—25
4.	Perekonnaseis, vanus, sugu:		4.	État civil, âge et sexe:		
	a) maakonna üldkokkuvõte	27		a) totaux pour l'arrondissement	27	27
	b) kokkuvõtted adm. üksuste järele	28—29		b) totaux par les unités administratives	28—29	28—29
	c) 10-a. vanusrühmad adm. üksuste järele	30—35		c) groupes de 10 ans par les unités administratives	30—35	30—35
	d) 5-a. vanusrühm 15—19 a	36		d) groupe de 5 ans de 15—19 ans	36	36
	e) 1-a. vanusrühmad 16—24 a	36—39		e) groupes par 1 an de 16—24 ans	36—39	36—39

Tab.	Lhk.	Tab.	Lhk.	Page
5.	Rahvus, vanus ja sugu:	5.	Nationalité, âge et sexe:	
	a) maakonna üldkokkuvõte (10-a. vanusrühmad)		a) totaux pour l'arrondissement (groupes de 10 ans)	40
	b) üldkokkuvõte adm. üksuste järele		b) totaux par les unités administratives	41
6a.	Kirjaoskamatus, kooliskäimine, haridus ja sugu	6a.	Illettrés, instruction	42—47
6.	Kirjaoskamatute sugu ja vanus:	6.	Illettrés par âge et sexe:	
	b) kirjaoskamatud adm. üksuste järele		b) illettrés par les unités admin.	48
	c) 10-a. vanusrühmad adm. üksuste järele (alates 10-a.)		c) groupes de 10 ans (au-dessus de 10 ans)	48—51
	d) peale selle 7—9-a. vanusrühm (1915—1913 a. s.)		d) outre cela enfants de 7—9 ans	51
7.	Haridus, vanus ja sugu (7 a. van. alates):	7.	Instruction, âge et sexe (au-dessus de 7 ans):	
	a) maakonna üldkokkuvõte		a) totaux pour l'arrondissement	52—55
	b) kokkuvõte adm. üks. järele		b) totaux par les unités administratives	56—61
8.	Sünnikoht, vanus, sugu:	8.	Lieu de naissance, âge et sexe:	
	a) maakonna üldkokkuvõte		a) totaux pour l'arrondissement	62—63
	b) üldkokkuvõte adm. üks. järele		b) totaux par les unités administratives	64—65
9.	Usk, vanus ja sugu:	9.	Confession, âge et sexe:	
	a) maakonna üldkokkuvõte (10-a. vanusr.)		a) totaux pour l'arrondissement	68—69
	b) üldkokkuvõte adm. üks. järele		b) totaux par les unités administratives	66—67
10.	Vigased ja vaimuhaiged:	10.	Nombre d'individus atteints d'infirmités apparentes:	
	a) maak. üldkokkuvõte (10-a. v.-r.)		a) totaux pour l'arrondissement	68—69
	b) üldkokkuvõte adm. üks. järele		b) totaux par les unités administratives	70—71
11.	1922—1918 aast. sündinud lapsed sünnikuude järele	11.	Enfants nés en 1922—1918. par les mois de naissance	5
12.	Majad seinte ja katuse ehitusmaterjaali järele	12.	Bâtiments selon le matériel de construction des murs et la couverture de toit	72—73
13.	Majad korterite arvu, kasutamiseviisi, tubade ja elanikkude arvu järele	13.	Bâtiments, logements, chambres et locataires	74—78
14.	Elukorterid majakordade, tubade arvu, köökide, vaterklosettide, lihtväljakäigu kohtade, veevärgi, kanalisatsiooni ja valgustuse järele	14.	Logements répartis selon le nombre des chambres, des cuisines, des lieux d'aisance et selon de distribution de l'eau, de canalisation et d'éclairage	79—83
	Avaldamata materjalid		Renseignements non publiés	84

Viljandi maakonna kaart — Carte de l'arrondissement de Viljandi	9
Viljandi linna plaan — Plan de la ville de Viljandi	12

RAHVALUGEMISE ANDMETE LÄBITÖÖTAMISE KAASTÖÖLISED.

Liste des participants aux travaux de dépouillement des données du recensement.

Rahvalugemise andmete läbitöötamise plaani ja instruksioonid seadis kokku Keskbüroo abijuhataja A. TOOMS, kellele üksikutes osades aitasid kaasa:

J. JANUSSON, R. VEIMER ja A. LEPP.

Läbitöötamise plaan ja instruksioonid arutati põhjalikult läbi Riigi Statistika Nõukogus, Riigi Statistika Nõukogu esimehe, Keskbüroo juhataja A. PULLERITS'i juhatusel. kes ka läbitöötamise administratiiv-rahalist külge korraldas.

Nõukogu liikmeteks olid:

Riigi Statistika Keskbüroo abijuhataja	A. TOOMS,
„ „ „ põllum. stat. os. juh.	J. KURKUS,
„ „ „ üldise stat. os. juh.	V. SCHMIDT,
Riigikogu esitaja	M. MARTNA,
„ „ „ „ „	J. HÜNERSON,
Haridusministeeriumi esitaja	J. REBANE,
Kaubandus-tööstusministeeriumi esitaja	H. KUKK,
Kohtuminiesteeriumi „	E. JUURIK,
Põllutööstusteeriumi „	A. VAREP,
Rahaministeeriumi „	TH. KÄÄRIK,
Riigikontrolli „	J. KALLAKAS,
Siseministeeriumi „	E. DOLF,
Sõjaministeeriumi „	Kindr.-maj. P. LILL,
Töö- ja hoolekandeministeeriumi „	H. EVART,
Teedeministeeriumi „	A. OJA,
Välisministeeriumi „	H. OIDERMANN,
Tartu ülikooli „	Prof. M. KURTSCHINSKI,
Linnade Liidu „	V. SMETANIN,
Maakondade Liidu „	H. AVIKSON.

Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks esitas läbitöötamise plaani ja väljaannete kava Riigisekretär K. TERRAS, kes ka mitmesugustest plaani ja töökava arutamise nõupidamistest ja komisjonide istangutest isiklikult osa võttis ja mitmeid nõupidamisi juhatas.

Vigaste ja vaimuhaigete defneerimisel ja klassifikatsiooni kokkuseadmisel olid kaastegevad: Prof. A. RAMMUL, Dr. A. LÜÜS, Dr. H. MÄNNIK, Dr. J. LOSSMANN.

Õpeasutuste klassifikatsioon seati kokku Haridusministeeriumi elavamal kaasabil ja Haridusministeeriumi statistiku R. ALAS'i ja Keskbüroo ametniku V. SMETANIN'i kaastööl.

Töõharude nomenklatuuri kokkuseadmisel aitas kaasa H. REIMAN.

Paljud linna- ja maakonnavalitsused, kellele läbitöötamiskava tutvunemiseks saadetud oli, avaldasid asjalikke soove ja märkuseid.

Eraisikute seast sai Keskbüroo tähtsaid kirjalikke arvamisi N. KÖSTNER'ilt ja Dr. A. NÕGES'ilt.

Prof. A. RAMMUL ja prof. M. KURTSCHINSKI jälgisid alati suure huviga tehtavat tööd ja avaldasid nii mõnegi asja kohta oma arvamisi.

Rahvalugemise andmete tegeliku läbitöötamise juhatajaks oli Keskbüroo abijuhataja A. TOOMS.

Peale osakondade juhatajate J. KURKUS'e ja J. ÖISMAN'i olid ligemateks kaastöölisteks, üksikuid kaastööliste rühmasid juhataades ja eriüleandmeid täites:

J. JANUSSON, R. VEIMER, A. LEPP,
F. SCHMIDT, M. MIKKELSON, L. PUSKAR,
V. LUIK, J. TREIAL.

Väljaannetes mahutatavad maakonna ja linna plaan on valmistatud Kodu-uurimise toimekonnas mag. J. RÜMMA juhatusel, kelle poolt ka sissejuhatajale järgnev maakonna geograafiline ülevaade on antud.

SISSEJUHATUS.

Väljaande tähtsama osa moodustavad statistilised andmed toodud tabelite näol väljaande teises osas.

Üksikasjalisemad andmed kõigi läbitöötamisel saavutatud demograafiliste tunnuste allrühmitamiste peensustega — peaausjalikult vanuse suhtes — on kavetatud tuua üleriiklises väljaandes, kus aga ainult maakondade üldarvud aset leiavad. Siin toodud tabelid on vaid üldkokkuvõtted läbitöötatud materjalidest, kuid selle eest väikeste administratiiv üksuste järele — see demograafiliste tunnuste kvantum, mis ühe maakonna administratiiv üksuste kohta vajalik võiks olla ja mis vastab üksikute ministeeriumide ja teiste asutuste soovidele, olgugi palju lühemalt, kui seda soovitud. Üksiku valla kohta ei vajata mitte tihti andmeid selle üle, kui palju sellest ehk teisest riikkondlusest isikuid seal 29 aastaseid on, vaid on küllaldav, kui teada on nende üldarv seal jne. Sarnaseid üldandmeid sisaldabki käesolev väljaanne. Eriiline tähelepanu on pühendatud siin ainult ühe küsimusele — vanusele — mis üksikasjaliselt aastate järele toodud ja mille tarvidus arusaadav. Kõik muu on koondatult üldkokkuvõtete näol antud, ja ainult maakonna üldarv on vanusrühmade järele üksikasjastatud.

Kõik väljaande tabeline osa on otse praktiliseks kasutamiseks määratud. See ei tähenda muidugi, et iga väiksematki arvu iga valla kohta tuleb täiesti täpsena praeguseaja kohta võtta. Rahvalugemisest on möödunud juba üle aasta — selle aja kestel võis nii mitugi ümberkolimist, sissesõitmist, surmajuhtumist jne. ette tulla, mis vastavaid arvusid muutsid.

Peale selle oli rahvalugemise ajal rahva liikumine suurem kui harilikult, ja olgugi, et, nagu edasi näeme, see nii suurt mõju ei avaldanud, kui oodata võis, olid siiski igalpool ajutiselt kohalviibivad ja ajutiselt äraolevad isikud, kes oma alalisest asukohast väljaspool arvestati ja kellede arvestamine kohalike administratiiv üksuste arvudesse veidi võrrast elementi sisse tõi. Kui see ka suurte arvude — maakonna üldarvude — peale pea sugugi mõju ei avalda, mingi väikse kohaliku alljaotuse juures see mõju võib avalduda.

Praktiliseks kasutamiseks on vajalik eestkätt ligikaudne orientatsioon. Kui näit., küsimuse peale, kui palju vallas on venelasi, tabelist saame arvu 41 ja kui suuremaid muutusi valla elus pole olnud, võib arvata, et see arv mõne isiku võrra suurenenud ehk vähenenud, kuid selle ligi ta peaks olema, ja sarnane teadmine annab juba võimaluse orienteeruda. See võimalus on seda kindlam ja parem, mida suurema arvuga tegemist.

Teine asjaolu, mille peale kasutamisel tähelepanu tuleb juhtida, on see, et tabelite kokkuseadmisel mitmes tabelis rühmitamisi tuli teha alaliikide kindlaksmääramiseks eriklassifikatsioonide näol, millede mitteteadmisel mõni tabeli osa arusaamataks võib jääda. Selles suhtes on eriti tähtis äramärkida tab. 6 ja 7, kirjaoskuse ja hariduse kohta, kus õpeasutuses viibimine aluseks võetud jne. Seletava osana tabelite kokkuseadmise tehnika ja neis käsitatud mõistete kohta on kokkuseatud eriväljaanne „I. Eesti Üldrahvalugemise plaan ja tabelite sisu“, mis ka rahvalugemise andmete läbitöötamise üldkäiku kirjeldab.

Kuna praktiliseks kasutamiseks eestkätt tähtsad peaks olema just tabelid, on käesoleva väljaande teksti ja suhtarvude tabelite osa ülesanne kaunis piiratud. Nende ülesandeks jääb kõigepealt tuua suhtarvused, võimaldada neid võrdlevaid oletusi ja suhtelisi arvutusi, mida peatabelitesse võimata paigutada oli, kuid mis on vajalikud, niipea kui soov tõuseb suuremat ülevaatlikkust saavutada andmetest terve maakonna kohta.

Teiseks selle osa eesmärgiks on tuua võrdlusi. Meil on olemas ikkagi juba kolme rahvalugemise andmed. Eelmised, 1881 ja 1897 a. omad, olid korraldatud küll hoopis teistsuguse, mõnes suhtes palju kitsama, mõnes suunas lahkumineva plaani järele, kuid teatud kitsendustega, ümberarvutamistega, on siiski korda läinud suurema osa territooriumi kohta käivaid

andmeid eelmistega kõrvutada. Neid andmeid polnud mõeldav paigutada peatabelite näol, kuid seda tähtsamad on need neile, kes vastavate arvude järele tarvidust tunnevad ja võimalikku üldarvudegi ülevaadet tahavad saada.

Meie ülesandeks selles suunas pole muidugi mitte jälgida mingit kindlat, teatavat rahvahulka tema arenemiskäigus 1881 aastast peale, eriuurimise näol laiendades seda kuni käesoleva ajani. See poleks võimalik juba kõigi selajal sisse- ja väljasõitnud isikute tõttu, mis koosseisu muutsid. Meie ülesanne on lihtsam ja tänuväärilisem — ta piirdub sellega, et me vaatluse alla võtame maakonna, kui teatud administratiiv üksuse, ja selle maakonna pinnal sündinud muutusi rahva demograafiliste tunnuste alal tähelpanu alla võtame. Meil on antud kolm silmapilku: 1881, 1897 ja 1922 ja neil momentidel registreeritud rahva arvud näitavad vaid seda, et sel momendil teatud territooriumil teatud rahvahulk asus, nende tunnuste järele jaotatult, mis nende kohta oleme võimalikuks leidnud fikseerida. Muidugi paistab ka sellest teatav arenemiskäik, teatav edu, kuid see siiski ainult teatud piirini, mille äärjoni äärmiselt ettevaatlikult tõmmata tuleb.

Võrdlustes on võrreldav suurus maakond, kui administratiiv üksus, maakond, mille rahvahulk siin kolmel momendil võrreldud. Nii suhtarvude, kui ka võrdluste tabelite eesmärgiks on lühidalt ja kokkuvõtlikult selgitada kõige tähtsamaid, kõige silmapaistvamaid nähtusi, piirdudes ainult nendega, mis täiesti vastuvaidlematud, ja kõrvaldudes neist, mis veidigi kahtlased ehk vastuvaieldavad paistavad olema.

Käesoleva väljaande tekstiline osa on, võrreldes varem ilmunud Järva maakonna kohta käiva väljaandega, lühendatud, kuid üldine suhtarvude ja võrdluste tabelite jaotus ja järjekord on samane.

Andmed, mida käesolevas väljaandes sügugi puudutatud pole, olgugi, et seda mitmeki poolt arvatavasti oleks soovitud, on võrdlused rahvusvahelises ulatuses, teiste riikide demograafilise koosseisuga, kui ka meie teiste maakondadega, kui tervikutega. Nende võrdluste väljajätmise põhjuseks oli soov neid teostada täielikumalt sellekohases üleriiklises väljaandes.

Ainukesed käesolevas väljaandes mõeldavad võrdlused territooriumi järele võiksid ja peaksid käsitama üksikute valdade vastava demograafilise koosseisu vahekordi. Kuid kuna meie vallad, kui administratiiv üksused, nii väikesed on, ja üksikute tabelite arvude rühmade vahekord iseäranis väikeste arvude juures tihti juhuslikkusest tingitud võib olla, on selles suhtes ainult kõige tähtsamad võrdlused tehtud.

Kuna just nüüd eeltööde tegemisel ilmsiks tuli, kui võrd raske on üksikute rahvalugemiste andmete võrdlemine omavahel territooriumi muutuste suhtes, on katsutud tulevasele rahvalugemisele seda kergendada ja ühtlasi fikseerida territooriumi, mis käesolevale rahvalugemisele objektiks oli. Sel otstarbel on väljaandes toodud üksikute valdade järele kohalised nimetused, nagu külad, mõisad ja teised kohanimed. Peab tähendama, et need küll mingid administratiivsed ja kindlapiirilised üksused pole, kuid üksikute valdade piiride muutmisel võivad need kohalised nimetused väga tähtsad olla. Käesolevast väljaandest peab selgesti paistma, missuguse administratiiv üksusega üheskoos see või teine küla ehk mõis kaasaarvatud on. Kuna meil seni elamis-punktide üleriiklist nimestikku veel pole, tahab see nimestik osaliselt vastavaid ülesandeid täita.

Kuna käesolev väljaanne kujuneb ka ühtlasi esimeseks maakonna kohta käivaks väljaandeks, mis nii laialdaselt tema rahva koosseisu ja territoriaalset jaotust käsitab, paistis soovitavana teda täiendada geograafilise ülevaatega, geograafilise asendi, looduse, pinnaehituse, maastiku ja veestiku üldandmetega, kuna sarnane kirjeldus maakonna, kui üksuse kohta, seni veel teostamist pole leidnud.

Geograafilise kirjelduse võttis oma peale mag. J. Rumma, kelle sellekohase ülevaate toome lühendatud kujul. See töö pole muidugi mitte otsekohe seotud üldrahvalugemisega, aga ta on sellele vääriliseks täienduseks ja kujuneb mingi sissejuhatava osana, mis vastavate tööde puudumisel käesolevat väljaannet veelgi täielikumaks tohiks teha.

I. MAAKONNA GEOGRAAFILINE ÜLEVAADE. APERÇU GÉOGRAPHIQUE DE L'ARRONDISSEMENT.

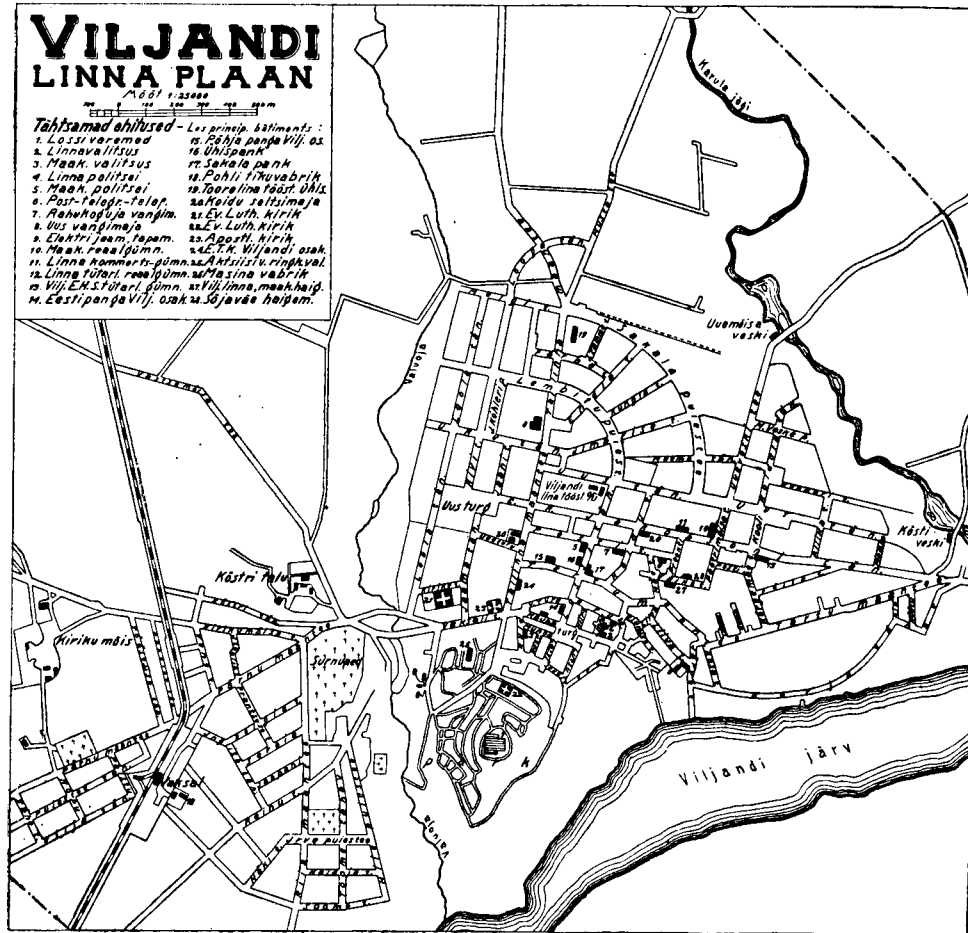
Suurjoonis poolringitaolise Viljandimaa piiri vastu Tartumaad moodustab paarisopiga ida a) Asend. poole tungiv joon, mis Pikasillalt V.-Emajõel ulatab piki üle Virtsjärve Tamsa küläni põhjas (113,6 km). Põhjas Järvamaaga (81,2 km), läänes Pärnumaaga (117 km) ja lõunas Valgamaaga (26,4 km) tekitab piir lookleva joone mis tugeva kaarena rõhub kaugele Pärnumaa südamesse. Maakonna äärmiseks põhja-

Pilistvere ja lõunapool Viljandi-Paistu ümbruses, kasutades sootsat pinnarelieefi. Eraldi neist seisavad S.-Jaani, Tarvastu ja Kolga-Jaani kultuurmaistute kompleksid, mis eelmistega vaid kitsamate siiludega ühenduses. Tavaliselt kuuluvad kultuurmaistute alla kõrgendikud — servakuhjatised ja vooded, ning orgude äärsed alad.

e) Asulad ja teestik.

Elamute levimine ja rühmumine asulaiks on tihedalt seotud pinnareljeefiga, mis tinginud kultuurmaistute levimise. L.-Viljandimaal, kus üksteise lähedus on vähemad kõrgendikud, mis kasutavad põldudena, on valdavamas hajakülade. Samati on hajakülade loomulikud Põltsamaa ja Pilistvere ümbruses. Sumbkülade kujunevad siin elamud, mis koondunud kirikute ja rdt. jaamade lähedusse (Mustla, Paistu, Pilistvere ja Võhma alevikud ning Põltsamaa alev). Kus kultuurmaistute ulatus vähem, nagu Viljandimaa ääre osades, seal rühmuvad elamud harilikult sumbküladeks (Jaravere, Tammeküla, Tääksi, Aidu jt.) või harvem rida (Uduallika) ja haguküladeks (Kurla), või neil asuvad sumbküla taoliselt mõisate hoonete rühmad (Adavere, Kabala, Olustvere jt.). S.-Jaanis, eriti aga K.-Jaanis, on elamute levimine seotud vortega. K.-Jaani vähemal vortel asuvad, kesk lõpmatu põhjatuid soid ainult üksikelaamud (Raitsaare, Mustsaare jt.), mis ühenduses välisilmaga vaid talvel.

Põhja-Viljandimaa teestiku keskuseks on Põltsamaa alev, mille kõrval veel vähemaina esinevad Pilistvere ja Võhma alevikud. Nende vahel põimub tihesilmuline teede võrk, mis välispoole vaid paar-kolm ühendust annab (Jõgevale, Allikule). Lõuna-Viljandimaa ühineb ta üle Suure-Jaani, mille all Navesti orund ahenenud. Teestiku peakeskuseks on Viljandi linn, kuhu koonduvad teed ka Lõuna-Pärnu ja Lääne-Valgamaalt. Raudtee lõikab maakonda põhja-lõuna sihis Öisust üle Viljandi ja Võhma Kärevereni 63 km pikkuselt.

II.

ELANIKUD.

HABITANTS.

1. Maakonna elanikkude üldarv 1881—1922 a.

28. detsembril 1922 a. registreeriti Viljandi maakonnas üldse 77013*) elanikku, neist 35621 meest ja 41392 naist.

Võrdluste teostamiseks 1881 ja 1897 a. rahvalugemistega, peame 1922 a. Viljandi maakonna üldarvudele juurdelisama 9 admin. üksust Valga maakonnast, mis eelmistel rahvalugemistel kuulusid Viljandi maakonda **).

Viljandi maakonna elanikkude arv 1881—1922 a. (Mkd. ühes 9 adm. üksusega Valga maakonnast)

	Absoluut arvud			‰		
	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku
1881 a.	45368	49693	95061	100,0	100,0	100,0
1897 „	47550	52197	99747	104,8	105,0	104,9
1922 „	40590	47005	87595	89,5	94,6	92,1

Tabeli vaatlemisel tuleb konstateerida rahvaarvu suurenemist 1881 — 1897 a. vahel 4,9% võrra, ja tuntavat vähenemist 1897—1922 a. vahelistes aastates—92,1%-ni. Peab tähendama, et analoogiline nähtus on ennemgi avaldunud: 1870—1881 a. vahel oli selleaegses Pärnu—Viljandi kreisis märgata igaaastalist rahvaarvu vähenemist, olgugi, et sündivus neil aastail, väikeste eranditega, surevusest suurem oli***). 1922 a. konstateeritud rahvaarvu vähenemiseks mõjusid veel kaasa: 1) maakonna piirides, peale ülevaaltodute, ette tulnud muudatused Eesti-Läti piiri õiendamisel, mis rahvaarvu peale, olgugi vähesel määral, kindlasti negatiivselt mõjusid****) ja 2) see, et 1881 a., kui ka 1897 a. rahvalugemistel, rahvaarvus arvestati ka kõik maakonnas asuvad sõjaväelased.

Siinjuures ei pea ka unustama, et 1897 a. ja 1922 a. vahel oli terve rida erakorralisi aastaid, mis rahvaarvu peale kaootiliselt mõjusid.

2. Faktiline ja harilik rahvaarv.

Harilik rahvaarv, ehk kohalikkude elanikkude arv, on 109 isiku võrra suurem faktilisest, kusjuures linn ja alevid tuntavalt erinevad muust maakonnast. Viljandi linnast ja Põltsamaa alevist on rohkem elanikka välja sõitnud kui juurde tulnud, kuna Suure-Jaani alevis ja kõigis valdades, avaldub vastupidine nähtus. See on seletatav pühade ajaga, kus kooliõpilased, sõdurid j. m. maale sõitsid. Viljandi linnas elas rahvalugemise eelsetel kuudel 1284 isiku — 13,7% — võrra rohkem, kui rahvalugemise päeval.

Faktiline ja harilik rahvaarv maakonnas.

*) Eelkoku võtete järele, mis jaanuaris 1923 a. avaldatud, oli 4 elanikku vähem.
 **) Vab. Valitsuse määruse põhjal 11/II 1921 a. (Riigi Teataja № 13 — 1921 a.) said Viljandi maakonnast üleviidud Valga maakonda järgmised vallad: Helme, Hummuli, Jõgeveste, Koorküla, Leebiku, Löve, Patküla, Taagepera ning pärastpoole iseseisvaks omav. üksuseks kinnitatud Tõrva alev.
 Eelkoku võtete olid võrdluste teostamiseks eelmiste rahvalugemistega Viljandi maakonna arvudele täpselt andmete puudumisel piiride kohta, juurdelisatud Valga maakonnast peale nende arvude veel Holdre ja Sooru valdade omad, millised vallad eelmistel rahvalugemistel kuulusid Valga maakonda (Holdre vaid küll osalt) ning Laatre ja Tõlliste valdade arvud, mis enne kuulusid Tartu maakonda. (Üldsummas 3343 elanikku).
 ***) 1) Carlberg, N. Die Bevegung der Bevölkerung Livlands in den Jahren 1873 — 1882. Reval, 1886.
 2) Карлбергъ, Н. Сборникъ Статистическихъ свѣдѣній по Лифляндской губерніи. Рига, 1886.
 3) Anders, W. Die Geburten und die Sterbefälle in Livland 1863 — 1872. Riga, 1875.
 ****) Patküla valla osa, mis enne Viljandi maakonda kuulus, sai ühendatud Homuli valla osaga endisest Valga maakonnast, ühise nime all — Holdre vald. (Riigi Teataja № 36 — 1921 a.).
 Osa Kurista valda Viljandi maakonnast üleviidud Tartu maakonda ja Jõgeva valla külge liidetud (Riigi Teataja № 47 ja 55 — 1921 a.). Mõlemil juhusel tuleb konstateerida elanikkude üleviimist teistesse maakondadesse, kuid nende arvu pole võimalik täpselt kindlaks määrata.

Viimase rahvalugemise 0—15 a. vahelisi üksikute vanusaastade arvused vaadeldes võib märgata järjekindlat rahvaarvu vähenemist, mis 15 a. vanustest alates — 1,96% — jõuab miinimumini 5 a. v. (1917 a. s.) juures — 0,92% —, sellest ajast peale aga kuni 1922 a. järjekindlalt nii absoluutselt, kui ka suhteliselt tõuseb, kujundades 1922 a. s. — 1,64%.

Jaotus 10 a. vanusrühmade järele 1881—1922 a.
(Mkd. ühes Viljandi linnaga ja 9 adm. üksusega Valga maakonnast)

	Absoluut arvud									% üldarvust								
	Mehed			Naised			Kokku			Mehed			Naised			Kokku		
	1881	1897	1922	1881	1897	1922	1881	1897	1922	1881	1897	1922	1881	1897	1922	1881	1897	1922
Alla 1 aasta	1178	1051	761	1158	1062	673	2336	2113	1434	2,6	2,2	1,9	2,3	2,0	1,4	2,5	2,1	1,6
1 — 9 a.v.	9747	9144	5490	9765	9228	5275	19512	18372	10765	21,5	19,2	13,5	19,7	17,7	11,3	20,5	18,4	12,3
10 — 19 "	10925	10195	6251	10923	10290	5948	21848	20485	12199	24,1	21,4	15,4	22,0	19,5	12,7	23,0	20,5	13,9
20 — 29 "	9644	9665	8210	9701	9760	8103	19345	19425	16313	21,3	20,3	20,2	19,5	18,7	17,3	20,4	19,3	18,7
30 — 39 "	6826	6968	5959	8387	8405	7535	15213	15373	13494	15,9	14,7	14,7	16,9	16,1	16,0	16,0	15,4	15,4
40 — 49 "	5463	6699	5140	6240	7499	6358	11703	14198	11498	12,0	14,1	12,7	12,6	14,4	13,5	12,3	14,2	13,1
50 — 59 "	4818	5100	4991	5447	5867	6055	10265	10967	11046	10,6	10,7	12,3	10,9	11,2	12,9	10,8	11,0	12,6
60 — 69 "	4063	4022	4472	4459	4607	5503	8522	8629	9975	9,0	8,5	11,0	9,0	8,8	11,7	9,0	8,7	11,4
70 — 79 "	2174	3021	3426	2967	3585	4474	5441	6606	7900	5,5	6,4	8,5	6,0	6,9	9,5	5,7	6,6	9,0
80 — 89 "	930	1507	1637	1164	1766	2282	2094	3273	3919	2,1	3,2	4,0	2,3	3,4	4,9	2,2	3,3	4,5
90 — 99 "	204	322	451	333	355	655	537	677	1106	0,4	0,7	1,1	0,7	0,7	1,4	0,6	0,7	1,3
Üle 100 "	10	21	20	42	29	47	52	50	67	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
Van. teadm.	1	28	33	28	32	44	38	60	77	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku	45368	47550	40590	49693	52197	47005	95061	99747	87595	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

7. Riikkondlus (tab. 3, lhk. 24—26.)

Rahva koosseis riikkondluse järele on väga ühtlane. 98,93% kõigist maakonna elanikkudest kuuluvad Eesti riikkondlusele, naistest veel rohkem 99,42%, kuna teiste riikide kodanikkude osaks kokku ainult 1,07%, neist kõige rohkem Vene—0,74%.

Rahva jaotus riikkondluse järele.

Rahva jaotus riikkondluse järele 1922 a. %-des üldarvust

	Üldse mkd.			Sellest Viljandi linn		
	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku
Eesti	98,37	99,42	98,93	97,93	98,53	98,28
Vene	1,24	0,30	0,74	1,15	0,35	0,81
Saksa	0,08	0,06	0,07	0,27	0,23	0,24
Rootsi	0,02	0,01	0,01	—	—	—
Soome	0,02	0,00	0,01	0,07	—	0,03
Läti	0,13	0,11	0,12	0,25	0,40	0,33
Poola	—	0,05	0,06	—	0,02	0,01
Leedu	0,03	0,02	0,02	0,12	0,11	0,12
Inglise	0,01	0,01	0,01	0,07	0,07	0,07
Muude riikide	0,03	0,02	0,03	0,12	0,09	0,11
Kokku	100%	100%	100%	100%	100%	100%

8. Perekonnaseis (tab. 4, lhk. 27.)

Jaotus perekonnaseisu järele 1922 a.
(% iga vanusrühma üldarvust)

a) Jaotus perekonnaseisu järele 1922 a.

	Mehed				Naised				Kokku			
	Vallalised	Abielus	Lesed	Lahutatud	Vallalised	Abielus	Lesed	Lahutatud	Vallalised	Abielus	Lesed	Lahutatud
0—9 a. v.	100,0	—	—	—	100,0	—	—	—	100,0	—	—	—
10—14 "	100,0	—	—	—	100,0	—	—	—	100,0	—	—	—
15—19 "	99,9	0,1	—	—	98,0	2,0	—	—	98,9	1,1	—	—
20—29 "	99,9	0,1	—	—	99,0	1,0	—	—	99,5	0,5	—	—
30—39 "	80,2	19,6	0,2	0,0	64,7	34,1	1,0	0,2	71,5	27,7	0,7	0,1
40—49 "	37,4	61,5	0,9	0,2	30,0	63,6	6,2	0,2	33,3	62,6	3,9	0,2
50—59 "	19,6	77,5	2,4	0,5	21,5	64,4	13,8	0,3	20,7	70,3	8,6	0,4
60—69 "	12,1	82,8	4,8	0,3	17,3	58,7	23,9	0,1	15,0	69,5	15,3	0,2
70 ja üle	9,4	80,1	10,4	0,1	16,2	40,5	43,3	—	13,3	57,6	29,1	0,0
Kokku	56,5	39,9	3,5	0,1	51,0	34,8	14,1	0,1	53,6	37,1	9,2	0,1

c) Mõned tähtsamad, praktilises elus vajavad rühmitused.

Vanusline koosseis töökaitse, hoolekande, maksustamise ja koolikohustuse suhtes *)

	Absoluut arvud			% rahva üldarvust								
	1922 a.			Mehed			Naised			Kokku		
	Mehi	Naisi	Kokku	1881	1897	1922	1881	1897	1922	1881	1897	1922
Töökaitse seisukohast:												
0—12 a. v.	7548	7292	14840	30,4	27,6	21,2	27,4	25,3	17,6	28,8	26,4	19,4
13—14 "	1391	1382	2773	4,4	4,4	3,9	3,8	3,8	3,3	4,1	4,1	3,6
15—16 "	1469	1431	2900	4,2	3,9	4,1	4,1	3,8	3,5	4,2	3,9	3,8
17—19 "	2064	2053	4117	6,4	5,9	5,8	6,2	5,5	5,0	6,3	5,7	5,4
20—59 "	18124	22472	40596	46,6	48,0	50,9	49,4	50,6	54,3	48,1	49,3	52,6
60 a. v. ja üle	4995	6718	11713	8,0	10,2	14,1	9,1	11,0	16,3	8,5	10,6	15,2
Hoolekande seisukohast:												
0—13 a. v.	8249	7953	16202	32,5	29,9	23,2	29,1	27,2	19,2	30,8	28,5	21,1
14—16 "	2159	2152	4311	6,5	6,1	6,0	6,1	5,7	5,2	6,3	5,9	5,6
17—59 "	20188	24525	44713	53,0	53,8	56,7	55,7	56,1	59,3	54,4	55,0	58,1
60 a. v. ja üle	4995	6718	11713	8,0	10,2	14,1	9,1	11,0	16,3	8,5	10,6	15,2
Maksustamise suhtes:												
0—17 a. v.	11114	10800	21914	41,2	38,0	31,2	37,3	34,9	26,1	39,1	36,4	28,5
18—19 "	1358	1358	2716	4,2	3,8	3,8	4,2	3,5	3,3	4,2	3,7	3,5
20—64 "	19931	24737	44668	50,0	51,7	56,0	53,3	54,5	59,8	51,8	53,1	58,1
65 a. v. ja üle	3188	4453	7641	4,6	6,5	9,0	5,2	7,1	10,8	4,9	6,8	9,9
Koolikohustuse suhtes:												
0—6 a. v.	3561	3322	6883	17,3	15,1	10,0	15,8	14,1	8,0	16,5	14,6	9,0
7—8 "	1166	1177	2343	4,9	4,3	3,3	4,3	3,9	2,8	4,6	4,1	3,1
9—14 "	4212	4175	8387	12,6	12,6	11,8	11,1	11,2	10,1	11,8	11,9	10,9

*) Absoluut arvud samuti ka % käivad maakonna kohta 1922 a. piirides; 1881 ja 1897 a. suhtarvud aga maakonna kohta endistes piirides s. o. ühes 9 admin. üksusega Valga maakonnast.

15 a. ja üle vanuste isikute jaotus perekonnaseisu järele 1881—1922 a.

b) Üle 15 a. vanuste isikute jaotus perekonnaseisu järele 1881—1922 a.

	Absoluut arvud				1000 elaniku jaotus perekonnaseisu järele			
	Vallalisi	Abielus	Leski	Lahutuid	Vallalisi	Abielus	Leski	Lahutuid
Mehed:								
1881 a.	12594	15969	1028	24	425	539	35	1
1897 a.	13639	17397	1241	33	422	539	38	1
1922 a.	12731	16090	1353	52	421	532	45	2
Naised:								
1881 a.	13547	15912	4727	29	396	465	138	1
1897 a.	14429	17680	4872	31	390	478	131	1
1922 a.	14009	16319	6569	47	379	442	178	1
Keskmiselt:								
1881 a.	26141	31881	5755	53	410	499	90	1
1897 a.	28068	35077	6113	64	405	506	88	1
1922 a.	26740	32409	7922	99	398	482	118	2

Eestlaste arv on suhteliselt kõige kolme rahvalugemise vahel kasvanud: sedasama on teinud ka venelaste arv. Sakslaste arv aga selle vastu on kõik aeg. nii absoluutselt, kui ka suhteliselt vähenenud. Kuna eelmistel rahvalugemistel rahvuse arvestamine puuduste all kannatas, tuleks sakslaste arvu vähenemise kiitust, mis enam, kui neljakordselt 1881 — 1922 a. vahel on väljendatud, aeglasemaks pidada.

Rahvalugemisel arvestati kõik isikud nende hariliku keele järele. Et aga valdavaks keeleks meil on eesti keel, siis ei leitud tarvilikuks läbitöötamise juures eritada kõike isikuid nende keele järele, kuid siiski said eriti arvestatud isikud eestlaste keskel kelle hariliku keelena esines mõni muu keel.

Eestlased kelle harilik keel pole eesti keel, admin. üksuste järele.

	Me- hed	Nai- sed	Kokku		Me- hed	Nai- sed	Kokku		Me- hed	Nai- sed	Kokku
1. Viljandi linn	43	93	136	17. Pajusi vald	—	—	—	33. Uusna vald	—	—	—
2. Põltsamaa al.	10	12	22	18. Puiatu „	—	—	—	34. V.-Tänasil „	—	—	—
3. Suure-Jaani „	—	—	—	19. Päre „	—	—	—	35. Vastemõisa „	1	—	1
4. Adavere vald	1	2	3	20. Pärsti „	—	3	3	36. Viiratsi „	3	—	3
5. Aidu „	1	1	2	21. Põlts.-Uue „	—	—	—	37. Viljandi „	1	3	4
6. Heimtali „	—	—	—	22. Põlts.-Vana „	—	—	—	38. Võidu-Uue „	1	1	2
7. Holstre „	9	5	14	23. Riidaja „	—	—	—	39. Võidu-Vana „	—	2	2
8. Imavere „	2	4	6	24. Rutikvere „	—	—	—	40. Võisiku „	2	1	3
9. Kaarli „	—	—	—	25. Soosaare „	—	—	—	41. Öisu „	1	—	1
10. Kabala „	—	1	1	26. Suislepi-U. „	1	1	2	Aleviid	10	12	22
11. Kurista „	—	—	—	27. Suislepi-V. „	1	—	1	Linn ja aleviid	53	105	158
12. Kärstna „	—	—	—	28. Suure-Kõpu „	3	1	4	Vallad ja aleviid	41	39	80
13. Kõo „	3	4	7	29. Sürgavere „	1	—	1	Aleviid, vallad ja aleviid	51	51	102
Sellest Võhma al.	—	—	—	30. Taevere „	1	—	1	Üldse maakond	91	144	238
14. Loodi vald	1	—	1	31. Tarvastu „	3	6	9				
15. Lustivere „	1	—	1	Sellest Mustla al.	1	1	2				
16. Olustvere „	—	1	1	32. Tuhalaane v.	4	3	7				

Eestlased kelle harilik keel pole eesti keel, vanuse järele

	Mehed	Naised	Kokku		Mehed	Naised	Kokku
0—9 a. v.	22	14	36	50—59 a. v.	5	20	25
10—19 „	22	24	46	60—69 „	4	16	20
20—29 „	6	20	26	70 a. v. ja üle	4	16	20
30—39 „	18	14	32	Vanus teadmata	—	—	—
40—49 „	13	20	33	Kokku	91	141	238

10. Kirjaoskus (tab. 6, lhk. 42).

Rahva jaotust kirjaoskuse ja hariduse järele vaatleme üksteisest lahus.

Kirjaoskamatute*) üldarvud on toodud tab. 6-b-c-d. Tab. 6-a lht. 4-6 sisaldab ainult osa kirjaoskamatutest, nimelt neid, kes kuskil õpeasutuses viibinud pole, kuna ühte osa neist, n.n. kooliskäinud kirjaoskamatute arvu ta ei sisalda (v. selle kohta „I“ üldrahvalugemise läbitöötamise plaan ja tabelite sisu“ ja järgnevas peatükis kooliskäinud kirjaoskamatute kohta lhk. 26).

a) Kirjaoskamatute vanuses üle 10 a. 10 ja üle a. v. maakonna elanikkudest oli 1666 isikut—ehk 2,5%—lugemis- ja 4681 isikut—ehk 7,1%—kirjutamisoskusetega.**)

*) Koolikohustus algab meil seni 9 a. peale (V. V. määrus 17. okt. 1920 a.) rahvalugemise andmed on läbitöötatud 7 a. alates, eraldi iga vanusaasta kohta kuni 25 a., sealt 5 a. rühmade järele. Maakondade väljaannete tabelid sisaldavad andmeid admin. üksuste järele jaotades alla 10 ja üle 10 a. vanusteks, kuna 7—9 a. v. kohta eriti üldarvud toodud.

**) Siin ja edasi tähendame üksiku oskuse puudumist „ei oska lugeda“—lugemisoskusetu—ning—«ei oska kirjutada»—kirjutamisoskusetu.

Sugude järele kujunes kirjaoskamatute % järgmiselt:

	Lugemisoskusetä	Kirjutamisoskusetä
Mehi	2,6	4,6
Naisi	2,0	9,1
Kokku	2,5	7,1

Nii siis on lugemisoskust, kui kergemini kättesaadavat. 97,5% elanikkudest omanud. Kirjutamisoskust võivad omaks nimetada 92,9% maakonna elanikkudest. Huvitav on tähele panna, et naised olles lugemisoskuses meestest 0,2% võrra ees, kirjutamisoskuses neist 2,5% võrra taha on jäänud.

Linnades ja alevites on kirjaoskus kõrgemal järjel, kui valdades, mis ka loomulik.

b) Kirjaoskamatute linnas, alevites ja valdades.

Kirjaoskamatute linnas, alevites ja valdades % -des (üle 10 a. v. isikutest)

	Linn	Aleviid	Vallad	Üldse mkd.
Lugemisoskusetä:				
Mehi	1,6	1,4	2,8	2,6
Naisi	1,9	1,8	2,6	2,4
Kokku	1,7	1,6	2,7	2,5
Kirjutamisoskusetä:				
Mehi	3,0	4,1	4,9	4,6
Naisi	7,8	10,5	9,2	9,1
Kokku	5,8	7,9	7,2	7,1

Vanuse järele oli kõige rohkem kirjaoskamatuid vanade inimeste keskel: üle 70 a. v. isikud moodustasid 30,1% lugemis- ja 40,1% kirjutamisoskusetute üldarvust. Seda asjaolu peegeldab ka alljärgnev tabel, mis kujutab kirjaoskamatute % igas üksikus 10 a. vanusrühmas: kuni 40 a. v. püsib kirjaoskamatute % enam-vähem ühel tasapinnal, kus juures lugemis- ja kirjutamisoskusetute arvud õige vähe üksteisest erinevad; sellest ajast peale suureneb kirjaoskamatute arv igas vanusrühmas, jõudes kõige kõrgema tipule üle 70 a. v. juures, siin juures esile tuues õige suure vahe lugemis- ning kirjutamisoskusetute vahel — 10,7 — 40,5%. Selles asjaolus pole midagi iseäralikku, kui meeletada, et kõik need isikud on sündinud enne 1852 a. ja on osalt selleaegse kooli kasvandikud, kus kirjutamisoskuse omamise peale rõhku ei pandud.

c) Kirjaoskamatute üksikutes vanusrühmades.

Kirjaoskamatute % üksikutes vanusrühmades (% iga üksiku vanusrühma üldarvust)

	Lugemisoskusetä			Kirjutamisoskusetä		
	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku
10—19 a. v.	1,7	1,3	1,5	2,1	1,9	2,0
20—29 „	1,4	1,0	1,2	1,7	1,5	1,6
30—39 „	1,1	0,9	1,0	1,5	1,4	1,5
40—49 „	1,4	1,5	1,4	2,4	3,2	2,8
50—59 „	2,3	2,0	2,1	3,6	6,6	5,4
60—69 „	5,5	5,1	5,3	12,1	25,7	19,8
70 a. v. ja üle	11,1	10,4	10,7	23,6	52,5	40,5

7—8 a. v. lastest, kes veel kooli kohustuse alla ei käi, kuid kelledest siiski 24,0% koolides õpib, on selle tõttu ka võrdlemisi suur % kirjaoskajaid. Sellest vanusest peale väheneb kirjaoskamatute % igas järgmises vanusaastas, kõikudes 12 a. kuni 29 a. vanuseni 1—2% piirides.

d) Kirjaoskamatuse 7—29 a. vanuses.

Kirjaoskamatute % 7—29 a. (iga vanusaasta rahvaarv - 100%).

	Lugemisoskusetal			Kirjutamisoskusetal				Lugemisoskusetal			Kirjutamisoskusetal		
	Me- hed	Nai- sed	Kok- ku	Me- hed	Nai- sed	Kok- ku		Me- hed	Nai- sed	Kok- ku	Me- hed	Nai- sed	Kok- ku
7 a. v. . .	53,3	48,8	50,9	64,6	60,0	62,2	17 a. v. . .	1,8	1,0	1,4	2,0	1,3	1,6
8 " " . .	37,7	31,4	34,7	46,8	40,5	43,8	18 " " . .	1,1	0,9	1,0	1,4	1,4	1,4
9 " " . .	12,5	12,1	12,3	17,5	18,5	18,0	19 " " . .	0,8	0,8	0,8	0,9	1,4	1,1
10 " " . .	5,5	3,5	4,5	7,0	6,0	6,5	20 " " . .	1,3	0,9	1,1	1,6	1,5	1,5
11 " " . .	2,0	1,8	1,9	2,7	3,0	2,8	21 " " . .	1,4	1,5	1,4	1,8	1,8	1,8
12 " " . .	1,9	1,2	1,6	2,1	1,6	1,8	22 " " . .	1,0	0,6	0,8	1,6	1,2	1,4
13 " " . .	1,6	1,2	1,4	1,7	1,2	1,5	23 " " . .	1,6	0,8	1,2	2,2	1,2	1,7
14 " " . .	0,6	1,0	0,8	1,0	1,3	1,1	24 " " . .	1,0	0,8	1,0	1,3	1,8	1,5
15 " " . .	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0	0,9	25—29 a. v.	1,5	1,0	1,2	1,8	1,6	1,7
16 " " . .	1,1	0,7	0,9	1,4	1,0	1,2							

e) 14 a. ja vanemate isikute kirjaoskus 1881—1922 a.

1881 a. rahvalugemise instruksioon ei selgitanud kirjaoskuse mõistet, mille tõttu lugeda oskajate hulka sattusid vaevalt veerijad ja kirjutada oskajate hulka ainult oma nime allakirjutajad. Pealegi päriti sellekohaseid teateid ainult 14 a. ja vanemate isikute kohta. Sellegi peale vaatamata pakub nende arvude kõrvutamine huvi*).

14 a. ja üle vanuste isikute jaotus kirjaoskuse järele 1881—1922 a. (Mkl. ühes Viljandi l. ja 9 adm. üksusega Valga maakonnast).

	Kirjaoskamatud						Kirjaoskajad				ÜLDSE**)
	Ei oska lugeda ega kirjutada		Oskavad ainult lugeda		Kokku		Oskavad lugeda ja kirjutada				
	1881	1922	„Ei oska kirjutada“ ilma „ei oska lugeda“	1881	1922	1881	1922	1881	1922	1881	
Mehed . . .	1929	825	8878	652	10807	1477	19219	29509	30026	30986	
Naised . . .	1290	944	18575	2645	19865	3589	14843	34127	34708	37716	
Kokku . . .	3219	1769	27453	3297	30672	5066	34062	63636	64734	68702	
Mehed . . .	6,4	2,7	29,6	2,1	36,0	4,8	64,0	95,2	100,0	100,0	
Naised . . .	3,7	2,5	52,7	7,0	56,4	9,5	43,6	90,5	100,0	100,0	
Kokku . . .	5,0	2,6	42,4	4,8	47,4	7,4	52,6	92,6	100,0	100,0	

Tabeli vaatlemisel paistab silma, et 1881 a. lugemis-kirjutamisoskus puudus 5,0% üle 14 a. v. isikutel—naistel, siinjuures, peaaegu 3% vähem, kui meestel—1922 a. ta 2,4% võrra on vähenenud, kusjuures naised jällegi selles suhtes meestest ette olid jõudnud.

Veel suuremat huvi pakuvad kaks järgmist rühma. Tervelt 42,4% üle 14 a. v. elanikkudest oskasid 1881 a. ainult lugeda ja 47,4% olid kirjutamisoskusetud. 1922 a. oli esimene arv juba 4,8% ja teine 7,4% peale vähenenud, esile tuues sugude järele juba õige tuntavat meeste ettejõudmist.

	Mehi	Naisi
Kirjutamisoskusetuid oli: 1881 a. . .	36,0	56,4
„ „ 1922 a. . .	4,8	9,5

Nii tõusis kirjaoskajate %, mis 1881 a. ainult 52,6% oli, neljakümne aasta pärast—1922 a. — 92,6%. Kui arvesse võtta, et 1881 a. rahvalugemise andmed kirjaoskuse suurendatult näitasid, pidi vastav edenemine veelgi suurem olema.

*) 1897 a. olid Baltimaa kubermangud esimesteks kirjaoskuse järele Venemaal, jõudes ette isegi Peterburi ja Moskva linnadest. Kuid et mainitud rahvalugemise aluseks oli võetud rahva jaotus «грамотный» ja «неграмотный» peale, kuna «грамотный» tena» esinesid isegi 4 a. vanused lapsed, mis ebamäärasena kujuneb, tuli nende andmete võrdlemisest loobuda. Maakonnas oli 1897 a. „грамотный” isikuid mehi—96,0%; naisi—97,0%; kokku—96,5% üle 14 a. v. isikutest.

**) Ilma isikuteta, kelle kohta teated kirjaoskuse üle puuduvad.

11. Haridus (tab. 7, lhk. 52—61).

Rahva jaotuse hariduse järele võtame, selgema pildi saamiseks, vaatluse alla täiesti a) Koolis õppinud ja mitte õppinud 10 a. v. alates.

Nagu teada, sai hariduse äramääramisel arvesse võetud ainult formaalne moment, teatavas õpeasutuses viibimisest, kuna kirjaoskus siin mitte määrav ei olnud, sest oli ju isikuid, kes koolis käinud, kuid sellepeale vaatamata, kirjaoskamatute seas figureerivad. (Selle kohta vaata edasi p. d. ja väljaandes: „I üldrahvalugemise läbitöötamise plaan ja tabelite sisu“)

10 a. ja van. kooliskäimine suhtarvudes 1922 a.

	Kirjaoskamatutest pole koolis käinud	Kirjaoskajad			Hariduse järele liigitatud
		Pole koolis käinud	Kool ülesandmata	Haridusliik teadmata	
Mehed . . .	3,0	0,6	1,1	0,3	95,0
Naised . . .	4,6	0,4	1,0	0,6	93,4
Kokku . . .	3,9	0,5	1,1	0,4	94,1

Õpeasutuste järele liigitatud isikute suhteline jaotus (10 a. vanusest alates)

	Algharidus	Kõrgem algharidus		Kokku alg-haridus	Kesk-eri-koolid	Keskkooli haridus		Kokku kesk-kooli haridus	Kõrgem eriharidus	Ülikooli haridus	Kokku kõrgem haridus	Üldse hariduse järele liigitatud		Peale selle arvatav	
		Üldi- ne	Kut- seline			Üldi- ne	Kut- seline					Algha- ridus	Kõrgem, kui alg-haridus		
Kursuse lõpetanud:															
Mehed	56,5	1,7	0,3	58,5	0,7	0,5	0,2	1,4	0,0	0,5	0,5	60,4	—	—	—
Naised	61,5	0,4	0,1	62,0	0,2	1,4	0,0	1,6	0,0	0,0	0,0	63,6	—	—	—
Kokku	59,2	1,0	0,2	60,4	0,4	1,0	0,1	1,5	0,0	0,2	0,2	62,1	—	—	—
Kursus lõpetamata:															
Mehed	26,4	1,8	0,2	28,4	0,3	4,7	0,1	5,1	0,2	0,9	1,1	34,6	—	—	—
Naised	23,6	1,5	0,0	24,1	0,1	5,3	0,0	5,4	0,0	0,3	0,3	29,8	—	—	—
Kokku	24,8	1,1	0,1	26,0	0,2	5,0	0,1	5,3	0,1	0,6	0,7	32,0	—	—	—
Kokku lõpetanud ja lõpetamata:															
Mehed	82,8	3,5	0,5	86,8	1,1	5,2	0,3	6,6	0,2	1,4	1,6	95,0	0,3	0,1	—
Naised	85,0	0,9	0,2	86,1	0,2	6,7	0,0	6,9	0,0	0,4	0,4	93,4	0,5	0,1	—
Kokku	84,0	2,1	0,3	86,4	0,6	6,0	0,1	6,8	0,1	0,8	0,9	94,1	0,4	0,1	—

b) Õpeasutuste järele liigitatud isikute suhteline jaotus (10 a. van. alates).

Mitmesugustes õpeasutustes õppinute, neis õppivate, ehk kursust lõpetamata viibinud, isikute arv on 94,1% kõigist üle 10 a. v. elanikkude üldarvust. Nende seast on õpeasutused lõpetanud kaugelt üle poole — 62,1% — kuna mittelõpetanud ja õppivaid isikuid on 1/3—32,0%.

Suurima rühmana esineb alghariduse omanud ja omavate isikute rühm, mis 86,4% kujundab, kuna keskkooli hariduse vastav rühm 6,8%, ning kõrgema hariduse — 0,9% kõigist üle 10 a. v. isikutest välja teeb.

Sugude järele arvutades, paistab silma meeste suurem % peaaegu kõigis õpeasutustes liikides, iseäranis aga kõrgema hariduse rühmas, kuna, omakord üldise keskkooli hariduses naiste ülekaal tundub.

1897 a. koguti ka andmeid õpeasutustes õppinute üle. Olgugi, et meil pole klassifikatsiooni, mille järele õpeasutusi mainitud rahvalugemisel liigitati, kuid ühendades kahe—kesk- ja kõrgema õpeasutuste—rühma alla kõik alla jaotused, saame huvitava tabeli mis hariduse edu selle aja jooksul peegeldab.

c) Haridus 1897—1922 a.

Kesk- ja kõrgemates õpeasutustes õppinute arv 1897—1922 a. (10 a. v. alates *)

	Absoluut arvud				% üle 10 a. v. isikute arvust			
	Keskoolides õppinuid		Kõrgemates õpeasutustes õppinuid		Keskoolides õppinuid		Kõrgemates õpeasutustes õppinuid	
	1897	1922	1897	1922	1897	1922	1897	1922
Üldse maakond								
Mehi	261	2309	100	555	0,7	6,7	0,3	1,6
Naisi	137	2802	—	150	0,3	6,8	—	0,4
Kokku	398	5111	100	705	0,5	6,8	0,1	0,9
Sellest Viljandi linn								
Mehed	90	451	36	127	3,0	12,9	1,2	3,6
Naised	66	793	—	15	1,9	16,7	—	1,0
Kokku	156	1247	36	172	2,1	15,1	0,6	2,1

Nii siis on 25 aasta jooksul keskkoolides õppinute arv maakonnas 0,5—6,8% peale tõusnud, kusjuures naiste suhtes see edenemine veelgi tuntavamalt avaldus. Sama suurt edu võib märgata ka kõrgemates õpeasutustes õppinute isikute rühmas — 0,1 — 0,9%. Kuna 1897 a. maakonnas polnud ühtki kõrgemas õpeasutuses õppinud naist, kujundab 1922 a. nende arv 150 liikmelise rühma.

Vaadeldes arvu ühe rahva jaotuse üle hariduse järele, peame meeletama, et üle 10 a. v. kooliskäinute keskel on 3,2% — 2086 isikut, kes kirjutamisoskusetud, mõned isegi lugemisoskusetud. Nende arvud saame siis, kui kirjutamisoskusetute üldarvust (tab. 6-b-e-d. lht. 4-5-6) maha arvame koolis mitte käinud kirjaoskamatud (tab. 6-a lht. 4-5-6). See, esimesel pilgul imelik ilmuvus, saab selgemaks, kui nende isikute jaotumist vanuse järele vaadelda.

Koolis käinud kirjaoskamatute jaotus vanuse järele **)

	Mehed			Naised			Kokku		
	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku
10—19 a. v.	32	36	68	60—69 a. v.	153	576	729		
20—29 „	18	21	39	70 a. v. ja üle	155	717	872		
30—39 „	11	21	32	Teadmata van.	1	6	7		
40—49 „	43	60	103						
50—59 „	61	175	236						
				Kokku	474	1612	2086		

Sarnased isikud tulevad ette peaaugalt üle 50 a. vanuses, kuhu neist ligi 90% kuulub, kusjuures naiste seas see nähtus pea kolmekordselt suurema arvu isikute juures ettetuleb. Nad on selleaegse kooli kasvandikud, kus ainult piibli ja katekismuse lugemist ja kirikulaulusi õpetati, kuna kirjutamise peale rõhku ei pandud. Üksikud nendest on isegi õpeasutuse lõpetanud ning figureerivad lõpetanute seas. Tuleb ette ka kirjaoskamatuid, kes on küll kirjaoskajad olnud, selle aga ajajooksul täiesti unustanud, ehk seda vanuse või mõne vigasuse tõttu enam ei suuda.

Nooremates aastates, kus sarnaseid isikuid võrdlemisi vähe ettetuleb, kuuluvad nad kõik peale üksikute vigaste, (pimedate jne.), õpeasutuse lõpetamatute hulka, kes vähe aega koolis käinud ja pole suutnud kirjaoskust täielikult ära õppida.

12. Usk (tab. 9, lhk. 66).

Jaotumine usu järele 1922 a. (%-des rahva üldarvust)

	Lutheri	Ap.-Õigeusk	Rooma-Kat.	Babüsti	Muud ristiusud ja ritustused	Juudi	Muud usud	Väljaspool uske
Mehed	85,6	13,5	0,1	0,0	0,1	0,2	0,0	0,5
Naised	87,6	11,8	0,1	0,1	0,2	0,1	—	0,1
Kokku	86,7	12,6	0,1	0,0	0,1	0,2	0,0	0,3

*) Mkd. ühes 9 admin. üksusega Valga maakonnast. Lõpetatud ühes lõpetamatutega koos arvatud, sest 1897 a. ei märgitud, kas õpeasutuse kursus lõpetatud ehk lõpetamata.

**) 7 — 9 a. van. oli kooliskäinud kirjaoskamatuid: mehi — 25; naisi — 25; kokku — 50.

Nagu allpool toodud tabeli vaatlemisel selgub, on 1881 a. kuni 1897 a. lutheriusuliste arv absoluutselt kasvades, suhteliselt 1,0% vähenenud, kuna apostliku-õigeusuliste arvudes suurenemise tendentsi võib märgata.

1922 a. jaotus näitab mõlemasse usku kuuluvate isikute arvu absoluutset kahanemist, ühenduses maakonna elanikkude üldarvu kahanemisega, mille juures õigeusuliste suhteline arv veidi vähenenud on.

Jaotus usu järele 1881—1922 a.

(Maakond ühes Viljandi linnaga ja 9 admin. üksusega Valga maakonnast)

	Ev.-Lutheri									Ap.-Õigeusku			Juudi			Muud usud (1922 a. ka väljaspool uske)			Teadmata								
	1881			1897			1922			1881			1897			1922			1881			1897			1922		
	1881	1897	1922	1881	1897	1922	1881	1897	1922	1881	1897	1922	1881	1897	1922	1881	1897	1922	1881	1897	1922	1881	1897	1922			
	Absoluut arvud																										
Mehed	39195	41097	35027	5573	6230	5097	186	171	65	89	49	276	25	—	125												
Naised	44562	46208	41488	4911	5845	5107	122	117	67	57	27	214	31	—	129												
Kokku	84057	87305	76515	10484	12075	10204	308	291	132	146	76	490	56	—	254												
	% „ „																										
Mehed	87,1	86,1	86,6	12,3	13,1	12,6	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,6	—	—	—												
Naised	89,7	88,5	88,6	9,9	11,2	10,9	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	—	—	—												
Kokku	88,5	87,5	87,7	11,0	12,1	11,7	0,3	0,3	0,1	0,2	0,1	0,5	—	—	—												

13. Sünnikoht (tab. 8, lhk. 62).

Maakonna elanikkudest on 97,1% — naistest rohkem — 97,5% — sündinud Eesti piirides, neist 84,9% isegi samas maakonnas.

Jaotus sünnikoha järele 1922 a. (%-des rahva üldarvust)

	Eesti piirides											Väljaspool Eestit									
	Samas maakonnas						Mujal Eestis					Kokku	Kokku Eesti piirides	Neist linnades	Üldse	Neist Nõuk. Venemaal piirides					
	Linnas ehk ale-vites *)	Valdad	Üldse	Sellest samas admin. üksuses	Linnades	Sellest Tallinnas	Valdad ja alevites	Kokku	Kokku Eesti piirides	Neist linnades											
Üldse maakond																					
Mehed	4,9	80,0	84,9	53,8	1,7	0,6	10,0	11,7	96,6	5,8	3,4	2,5									
Naised	4,6	80,4	85,0	48,5	1,9	0,6	10,7	12,5	97,5	5,8	2,5	1,6									
Kokku	4,7	80,0	84,9	50,9	1,8	0,6	10,4	12,2	97,1	5,8	2,9	2,1									
Sellest Viljandi linn																					
Mehed	27,8	48,7	76,5	27,1	5,1	2,1	11,8	17,2	93,7	32,9	6,3	3,8									
Naised	24,2	51,0	76,2	21,0	5,2	1,2	12,2	17,4	93,6	29,2	6,4	3,7									
Kokku	25,8	50,6	76,4	25,5	5,3	1,6	12,0	17,3	93,7	30,8	6,3	3,7									

Eestis sündinute jaotus sünnikoha järele 1922 a. (%-des rahva üldarvust)

	Mehed	Naised	Kokku
Põhja-Eestis:			
Harju mkd.	0,8	0,8	0,8
Järva „	1,2	1,4	1,3
Lääne „	0,2	0,3	0,2
Saare „	0,3	0,1	0,2
Viru „	0,6	0,5	0,6
Kokku Põhja-Eestis	3,1	3,1	3,1
Lõuna-Eestis:			
Viljandi mkd.	81,9	85,0	84,9
Petseri „	0,0	0,1	0,1
Pärnu „	4,1	5,2	4,8
Tartu „	2,5	2,4	2,5
Valga „	1,2	1,3	1,3
Võru „	0,5	0,4	0,4
Kokku Lõuna-Eestis	96,5	94,4	94,0
ÜLDSE	93,6	97,5	97,1

Lõuna-Eestis on sündinud 94,0% ja Põhja-Eestis 3,1% kõigist elanikkudest. On loomulik, et mujal maakondades sündinute seas on rohkem neist maakondadest, mis piiridega Viljandi maakonnaga kokku puutuvad, kusjuures piiridega pikemalt kokkupuutuvates maakondades, nagu Pärnu ja Tartu, ka kõige rohkem sündinuid on — 4,8% ja 2,5%. Kõige piltlikumalt avaldub see nähtus piiripealsetes valdades, nagu see alljärgneva tabeli vaatlemisel selgesti silma paistab.

*) Kuna Suure-Jaani alevikule ainult mõni nädal enne rahvalugemist alevi õigused anti, siis on arvatavasti mitmed seal sündinud ennast vallas sündinutena üles annud, mis pärast arvud alevite kohta arvatavasti vähendatud on.

b) Jaotus usu järele 1881—1922 a.

a) Jaotus sünnikoha järele 1922 a.

d) Koolis käinud kirjaoskamatud 10 a. v. alates.

III. KORTERIOLOD

MAISONS D'HABITATION ET LOGEMENTS

1. Majade ja korterite üldarvud.

Maakonnas on arvestatud 12.171 elumaja, 18.152 elukorteriga. „Üldrahvalugemise eelkuvõtetes“ oli majasid 12.414, korterisi 18.716. Lakkuminekud lõpu- ja eelkuvõtetel vahel — lõpukuvõtetes vähem 243 maja, 561 korterit — on seletatavad peaaegajalult sellega, et läbitöötamisel majad ja korterid, millel elanikka lugemisel ei olnud (tühi, kõlbmata elamiseks, suvija jne. 230 maja, 578 kort.) arvestatama jääd, kuna „Eelkuvõtetes“ ka tühjad elumajad ja korterid ühes olid loetud.

Instruktorite teadaannetes, mille põhjal „Eelkuvõtetes“ said kokkuseatud, oli ka lihtarimeetilisi vigu. Kõik puudused, nii sisulised, kui ka arvulised, selgusid alles läbitöötamisel, pärast „Eelkuvõtetes“ avaldamist.

Suure-Jaani alev — 141 m. 311 kort. — on eelkuvõtetes Taevere vallaga ühes näidatud, kuna läbitöötamisel nimetatud alevit iseseisva administratiivüksusena eraldada võimalik oli (alevi õigused on antud S.-Jaani alevile 4 nov. 1922 a.).

Allpool on toodud andmed tühjade elumajade ja korterite arvu ja ehitusmaterjali kohta, ühes nende tühiolu põhjuste äranäitamiseks.

a) Tühjad elumajad

	Tühjade elumajade üldarv	Tühiolu põhjused							Teadmata
		Ajaliselt tühi	Elanikkude puudus	Suvi-majad	Remont	Kõlbmata	Muud põhjused		
Viljandi linn:									
Puumajad, ühekordsed	4	4	—	—	—	—	—	—	—
Kivimajad, kahekordsed	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Kokku	5(5)*	5	—	—	—	—	—	—	—
Alevid:									
Puumajad, ühekordsed	4(5)*	—	1	—	1	—	2 ¹⁾	—	—
Vallad:									
Puumajad	185	11	40	5	4	82	40	3	
Kivi	10	—	3	—	—	2	4	1	
Sega	4	—	1	—	—	3	—	—	
Savi	1	—	1	—	—	—	—	—	
Teadmata materj. majad	21	—	2	—	—	16	3	—	
Kokku	221(223)*	11	47	5	4	103	47 ²⁾	4	
Üldse maakond:									
Puumajad	193	15	41	5	5	82	42	3	
Kivi	11	1	3	—	—	2	4	1	
Sega	4	—	1	—	—	3	—	—	
Savi	1	—	1	—	—	—	—	—	
Teadmata materj. majad	21	—	2	—	—	16	3	—	
Kokku	230(233)*	16	48	5	5	103	49	4	

b) Tühjad elukorterid elanikkudega majades

	Tühjade korterite üldarv	Tühiolu põhjused							Teadmata
		Ajaliselt tühi	Elanikkude puudus	Suvi-korteri	Remont	Kõlbmata	Muud põhjused		
Viljandi linn:									
Puumajades, ühekordsed	60	50	1	—	—	5	4	—	
„ kahekordsed	24	15	1	—	—	2	3	—	
„ kolmekordsed	1	1	—	—	—	—	—	—	
Kivimajades, ühekordsed	9	8	—	—	1	—	—	—	
„ kahekordsed	11	11	—	—	—	—	—	—	
Segamajades, ühekordsed	10	9	—	—	1	—	—	—	
„ kahekordsed	14	13	—	—	—	—	1	—	
„ kolmekordsed	5	2	—	—	—	—	3	—	
Savimajades, ühekordsed	3	2	1	—	—	—	—	—	
Kokku	137	111	3	—	5	7	11 ³⁾	—	
Alevid:									
Puumajades, ühekordsed	41	35	3	—	—	—	3	—	
„ kahekordsed	13	13	—	—	—	—	—	—	
Kivimajades, ühekordsed	10	6	—	—	2	—	2	—	
„ kahekordsed	1	1	—	—	—	—	—	—	
Segamajades, ühekordsed	2	1	—	—	1	—	—	—	
Kokku	67	56	3	—	3	—	5 ⁴⁾	—	
Vallad:									
Puumajades	91	34	28	2	5	7	10	5	
Kivimajades	33	20	7	—	—	4	2	—	
Sega	9	6	3	—	—	—	—	—	
Savi	4	1	3	—	—	—	—	—	
Teadmata materj. majad	4	—	4	—	—	—	—	—	
Kokku	141	61	45	2	5	11	12 ⁵⁾	5	
Üldse maakond:									
Puumajades	230	148	33	2	8	14	20	5	
Kivi	64	46	7	—	3	4	4	—	
Sega	40	31	3	—	2	—	4	—	
Savi	7	3	4	—	—	—	—	—	
Teadmata materj. majad	4	—	4	—	—	—	—	—	
Kokku	345	228	51	2	13	18	28	5	

*) Klambrites on elukorterite arvud näidatud. Elukorterite arvu äranäitamisel tühjad majades, kui korterite arv majas märkimata, on terve maja ühe korterina võetud.

1. Kasutatakse muuks otstarbeks	— 2 m.	3. a) Ehitusel	— 5 k.
a) Ehitusel	— 26 „	b) Kasutatakse muuks otstarbeks	— 6 „
b) Kasutatakse muuks otstarbeks	— 15 „	4. Kasutatakse muuks otstarbeks	— 5 „
c) Aravedamiseks määratud	— 3 „	a) Ehitusel	— 6 „
d) Sõjaväelaste käes	— 3 „	b) Kasutatakse muuks otstarbeks	— 6 „

2. Elumajade ja -korterite tihedus.

100 ruutkilomeetri peale tuleb maakonnas keskmiselt umbes 335 maja. Majade tihedus valdades pole kaugeltki ühtlane ja kõigub, nagu rahva tiheduski, õige tuntavalt: alates 169 ja tõustes kuni 641 saja ruutkilomeetri peale.

Järgnevas tabelis on toodud suhtarvud keskmise korterite arvu kohta maja peale, ja maja ning korteri elanikkude keskmise arvu kohta — linnas - alevites ja maal.

	Majad		Korterid		Elanikud *)		Iga maja kohta korterisi	Elanikka	
	arv	%	arv	%	arv	%		Iga maja peale	Iga korteri peale
Linn-alevid (Viljandi linn, Põltsamaa ja Suure-Jaani alevid)	1299	10,7	3868	21,3	12466	16,2	3,0	9,6	3,2
Vallad (38 valda ühes alevikkudega)	10872	89,3	14284	78,7	64547	83,8	1,3	5,9	4,5
Kokku	12171	100%	18152	100%	77013	100%	1,5	6,3	4,2

Linnas-alevites tuleb kaugelt rohkem korterisi iga maja peale (3,0), kui valdades (1,3), millest omakord, võrreldes valdadega, tingitud väiksem elanikkude arv linnas-alevites iga korteri peale.

Maja kohta tuleb linnas-alevites keskmiselt rohkem elanikka, kui maal.

Võttes, selgema pildi saamiseks, linna-alevi arvud 100-na, saabuvad järgmised vahekorrad:

- a) Linnas-alevites: iga maja kohta korterisi — 100, valdades — 43.
- b) „ „ peale elanikka — 100, „ — 61.
- c) „ „ iga korteri peale „ — 100, „ — 141.

3. Elumajad seinte ja katuse ehitusmaterjali järele (tab. 12, lhk. 72)

Puuehituste arv on maakonnas, linn ja alevid ühesarvatud, suures enamuses ja ulatab 88%-ni majade üldarvust (kiviehitusi—6,4%, sega- ja savi—5,5%).

Katuse materjaliks on elumajadel suuremalt jaolt puu (lauad, peerud, sindlid, jne.) — 52,5% ja õled—36,2% (kivi—7,2%; papp, segamat., plekk—4%).

Majasid seinte ehitusmaterjali järele liigitades näeme, et katusematerjaliks on:

- a) 10713 puuehitusel: puu—53,5%, õled—38,4%, kivi—5,0%, papp, segamat., plekk—3,1%
- b) 782 kiviehitusel: puu—48,0%, õled—3,5%, kivi—34,9%, papp—6,1%, sega—2,4%, plekk—5,1%
- c) 527 segamat. ehitusel: puu—39,5%, õled—40,6%, kivi—10,8%, papp—3,8%, sega, plekk—5,1%.

Maakonna elumajad seinte- ja katusematerjali järele

	Elumajade		Katuse ehitusmaterjal							Teadmata
	arv	% üldarvust	Puu	Õled	Kivi	Papp	Sega	Plekk	Muu	
Puumajad	10713	88,0	5728	4108	536	140	183	13	1	4
Kivi	782	6,4	375	27	273	48	19	40	—	—
Sega	527	4,3	208	214	57	20	26	1	—	1
Savi	142	1,2	79	53	7	2	1	—	—	—
Teadm. mat. majad	7	0,1	—	1	—	—	—	—	—	6
Kokku	12171	—	6390	4403	873	210	229	54	1	11
		100%	52,5	36,2	7,2	1,7	1,9	0,4	0,0	0,1

Puuehitused annavad linnades—alevites 76,2% majade arvust, kuna maal (valdades) puumajade protsent kõrgem—89,4. Vastavalt on aga linnas-alevites kivi- ja sega mat. maju rohkem, kui maal:

- a) linnas-alevites kiviehitusi 16,6%, sega — 6,6% — 23,2% majade arv.
- b) maal „ „ 5,2%, „ — 4,1% — 9,3% „

Üldse asub kõigist maakonna elumajadest maal üheksa kümnendikku (89,3%), linnas-alevites — üks kümnendik (10,7%).

Puu-materjaliga ja õlgedega on kaetud maal ehitustest 93,9% (puu — 53,5%, õlg — 40,4%), muu materjaliga — 6%.

Linnas-alevites on katmise materjalist esimesel kohal, nagu maalgi, puu — 43,8%; järgneb kivi — 38% (maal 3,5%), siis katusepapp — 11,2% (maal 0,6%).

*) Faktiline elanikkude arv.

Seinte ja katusematerjaal linnas-alevites ja valdades

	Valdades			Linnas ja alevites			Üldse	
	M a j a d e		maja- üldarvust	M a j a d e		maja- üldarvust	majade arv	maja- üldarvust
	arv	%		arv	%			
Seinte materjaal:								
Puu	9723	89,4	79,9	990	76,2	8,1	10713	88,0
Kivi	566	5,2	4,6	216	16,6	1,8	782	6,4
Sega	442	4,1	3,6	85	6,6	0,7	527	4,3
Savi	134	1,2	1,1	8	0,6	0,1	142	1,2
Teadmata	7	0,1	0,1	—	—	—	7	0,1
Kokku	10872	100%	89,3	1299	100%	10,7	12171	100%
Katuse materjaal:								
Puu	5820	53,5	47,8	570	43,9	4,7	6390	52,5
Ölg	4392	40,4	36,1	11	0,9	0,1	4403	36,2
Kivi	379	3,5	3,1	494	38,0	4,0	873	7,1
Papp	64	0,6	0,5	146	11,2	1,2	210	1,7
Sega	185	1,7	1,5	44	3,4	0,4	229	1,9
Plekk	20	0,2	0,2	34	2,6	0,3	54	0,5
Muu	1	0,0	0,0	—	—	—	1	0,0
Teadmata	11	0,1	0,1	—	—	—	11	0,1
Kokku	10872	100%	89,3	1299	100%	10,7	12171	100%

4. Elumajade arv 1881 ja 1922 a.

Elumajade arv 1881 ja 1922 a.

	Viljandi linn				Vallad, alevid, alevikud			
	1881 a.		1922 a.		1881 a.		1922 a.	
	absol. arv	%	absol. arv	%	absol. arv	%	absol. arv	%
Seinte materjaal:								
Puu	434	87,7	694	74,1	9189	91,2	11308	89,6
Kivi	56	11,3	165	17,6	454	4,5	686	5,4
Sega	4	0,8	69	7,4	369	3,7	475	3,8
Savi	—	—	8	0,9	38	0,4	144	1,1
Muu mat.	—	—	—	—	11	0,1	—	—
Teadmata mat.	1	0,2	—	—	9	0,1	7	0,1
Kokku	495	100%	936	100%	10070	100%	12620*	100%
Katuse materjaal:								
Puu	177	35,8	255	27,2	1747	17,4	7286	57,8
Ölg	7	1,4	1	0,1	7788	77,3	4554	36,1
Kivi	249	50,3	471	50,3	415	4,1	458	3,6
Papp	5	1,0	143	15,3	47	0,5	76	0,6
Sega	1	0,2	41	4,4	25	0,3	204	1,6
Plekk	5	1,0	25	2,7	13	0,1	29	0,2
Muu mat.	22	4,4	—	—	5	0,0	1	0,0
Teadm. mat.	29	5,9	—	—	30	0,3	12	0,1
Kokku	495	100%	936	100%	10070	100%	12620	100%

Eelmistest — 1881 ja 1897 a. — Eesti territooriumil toimepandud rahvalugemistest on korteriolusid kergelt valgustanud ainult 1881 a. rahvalugemine.

Võrdlustabel *) näitab, et üldine majade juurdekasv on maal suhteliselt tuntavalt vähem, kui linnas:

Arvates 1881 a. majade arvu linnas 100%, on vastav arv 1922 a. 189,1 maal 100%, „ „ „ „ „ „ 125,3

40 aasta jooksul on puumajade arv linnas protsendiliselt vähenenud. Vähenemine on sündinud kivi- ja segaehituste juurdekasvu arvel:

1922 a. oli puumaju 74,1%, 1881 a. — 87,7% „ „ kivi- ja sega „ 25% „ „ — 12,1%

Katuse ehitusmaterjaal on linnas 1922 a. teisem kui 1881 a. Vähenenud on puu katuste arv (1922 — 27,2%, 1881 a. — 35,8%), suurenenud papp, sega ja plekk kat. (1922 a. — 22,4%, 1881 a. ainult 2,2%). Suhteliselt võrdne on kivi kat. arv. — 50,3%—nii 1881, kui ka 1922 a.

*) Kuna 1881 a. Viljandi maakonna piirid teistsugused olid, kui praegu, on võrdluse teostamiseks meie rahvalugemise andmed 1881 aasta territooriumi- jaotuste järele rühmitatud, nimelt on Viljandi maakonda ülekantud järgmised Valga maakonna administratiivüksused: Helme vald, Hummuli v., Jõeveeste v., Koorküla v., Leebiku v., Patküla v., Taagepera v., Lõve v. ja Tõrva alev.

Võrreldes kahel lugemisel saadud valdade, alevite ja alevikkude majade arvu seinte ehitusmaterjaali järele, näeme, et vahekord seinte ehitusmaterjaali järele pole pea sugugi muutunud, kui mitte arvesse võtta väikest loomulikku kivimajade juurdekasvu puumajade kahane-mise arvel (1881 a. kivimaju 4,5%, 1922 a. — 5,4%).

Muutused katuse materjaalis on maal võrdlemisi suured. 1881 a. oli 77,3% elumaju õlgedega kaetud. Puu — laud, sindel, peerg — katused andsid tol ajal 17,4% majade üldarvust. 1922 a. oli õlghitustega majade arv langenud 77,3% pealt 36,1%-ni. kuna puukatustega majade arv aga tõusis 17,4% pealt 57,8% peale.

5. Korterid, toad ja elanikud (tab. 13, lhk. 74)

1002 maja ehk 77,2% Viljandi linna ja maakonna kahe alevi majade üldarvust on ühe- a) Korterite üld- kordsed, kahekordseid maju on 281 ehk 21,6% ja kolmekordseid — 16 maja ehk 1,2% arvud, suurus, elan. tihedus.

1-he ja 2-he korteriga maju oli 709 ehk 54,6%

3 ja 4 „ „ „ 318 „ 24,5%

5, 6, 7, 8, 9 ja üle „ „ „ 272 „ 20,9%

Elukorterisi on ühekordsetes majades — 65,7%; kahekordsetes — 31,8% ja kolmekord- setes — 2,5% korterite üldarvust.

Keskmiselt tuleb iga maja kohta korterisi 3,0 ühekordsetes majades — 2,5 kahekord- setes — 4,4 ja kolmekordsetes — 6,1 korterit. Võrdluseks võiks tähendada, et valdades iga maja peale keskmiselt 1,3 kort. tuleb ja üldse maakonnas — 1,5 korterit.

Üldisest linna- alevite korterite arvust—3868—on 1-he toalisi korterisi 2502 ehk 64,7%, 2-he toalisi — 733 ehk 18,9%, 3-me toalisi — 285 ehk 7,3%, 4-ja toalisi — 170 ehk 4,4%, 5, 6 ja üle ja tubade arv teadmata—178 ehk 4,7% korterite üldarvust.

Kokkuvõte (Viljandi linn, Põltsamaa ja Suure-Jaani alevid)

	Majade üldarv		Korterite üldarv		Tubade arv korterites							Tubade arv teadmata
	1881 a.		1922 a.		1 toal.	2 toal.	3 toal.	4 toal.	5 toal.	6 toal. ja üle		
	abs. arv	%	abs. arv	%	ab. arv	%	ab. arv	%	ab. arv	%	ab. arv	
Korterite arv												
1 kordne maja	1002	77,2	2541	65,7	1765	463	166	70	37	37	3	
2 „ „	281	21,6	1229	31,8	696	254	101	92	36	46	4	
3 „ „	16	1,2	98	2,5	41	16	18	8	3	12	—	
Kokku	1299	100%	3868	100%	2502	733	285	170	76	95	7	
					64,7%	18,9%	7,3%	4,4%	2,0%	2,5%	0,2%	

Elanikkude tiheduse järele jaotuvad korterid järgmiselt: esimesel kohal on 2 elan. kor- terid—25,3%, teisel 3 elan. korterid—19,9%. Pea võrdsed on 1 ja 4 el. korterid—17,8%—16,5%. Siis 5 el. (9,8%), 6 el. (5,3%), 7 el. (3,0%) ja 8 el. ja üle (2,2%).

Umbes kolm veerandit—76% ümber—elanikka asusid rahvalugemisel väiksemates — 1 ja 2 toalistes—korterites ja ainult üks veerand suuremates—3 ja üle toalistes.

Korterid tubade ja elanikkude arvu järele. (Viljandi l., Põltsamaa ja Suure-Jaani alevid)

	Korterite üldarv		Elanikkude arv korterites *)							
	ab. arv	%	1-el.	2-el.	3-el.	4-el.	5-el.	6-el.	7-el.	8-el. ja üle
1 toaline korter	2502	64,7	598	730	514	348	164	82	42	24
2 „ „	733	18,9	64	170	166	155	95	48	23	12
3 „ „	285	7,3	14	45	44	63	60	34	17	8
4 „ „	170	4,4	7	23	29	40	31	18	11	11
5 „ „	76	2,0	2	5	11	17	10	9	5	5
6 „ ja üle	95	2,5	1	4	7	15	12	18	14	24
Tubade arv teadmata	7	0,2	2	—	—	1	—	—	—	4
Kokku	3868	—	688	977	771	639	379	210	116	88
% kort. üldarvust		100%	17,8	25,3	19,9	16,5	9,8	5,5	3,0	2,2

*) Faktiline elanikkude arv.

b) Ühes ka muudeks otstarbeks kasutatavad korterid. Kortereid, mis kasutatakse peale elamise veel mõneks muuks otstarbeks, said vaatluse alla võetud ainult ühetoalised: tuba + köök ja tuba ühes ka köök. Resultaadid — korterite arv, elanikkude *) tihedus neis ja milleks kasutatakse korter — on toodud järgnevas kokkuvõttes:

	Elanikkude *) arv ühetoalistes korterites								Kokku korterisi
	1 el.	2 el.	3 el.	4 el.	5 el.	6 el.	7 el.	8 el. ja üle	
Viljandi linn:	32	34	25	14	4	4	5	2	120
Sellest: a) käsitöötuba	31	34	25	14	4	4	5	2	119
b) kontor.	1								1
Põltsamaa alev:	6	11	6	7	1	1	1		33
Sellest: a) käsitöötuba	6	11	6	7	1	1	1		33
Suure-Jaani alev:	4	5	3	4	4	1		1	22
Sellest: a) käsitöötuba	2	5	3	4	4	1		1	20
b) kantselei	2								2
Üldse	42	50	34	25	9	6	6	3	175

Ühetoalisi elukorterisi on üldse 2.502, neist kasutatakse muuks otstarbeks, nagu kokkuvõttest näha, 175 korterit ehk 7,0%.

Viljandi maakonna kahes alevis — Põltsamaa ja Suure-Jaani — on ühetoaliste korterite kasutamine muuks otstarbeks laialdasem, kui Viljandi linnas: Viljandi linnas on 6,5% kuna Põltsamaal 7,1% ja Suure-Jaani alevis 12,2% ühetoaliste korterite arvust peale elamise veel muuks otstarbeks tarvitavad.

6. Köök, klosett, veevärk, kanalisatsioon, valgustus ja korterite asukoht (tab. 14, lhk. 79)

Järgnev kokkuvõte selgitab köögi, väljakäigukohtade, veevärgi ja kanalisatsiooni olemasolu ja korterite valgustusviisi Viljandi linna ja Viljandi maakonna alevite korterites.

	Kort. üldarv		Köök			Vater-klosett			Lihtväljakäigukoht			Valgustus			Veevärk			Kanalisatsioon		
	abs. arv	%	on	puudub	teadm.	on	puudub	teadm.	on	puudub	teadm.	petrool.	elekt.	teadm.	on	puudub	teadm.	on	puudub	teadm.
Ühe toaline korter ühes ka köök	1063	27,5	1063	—	—	1063	—	—	1063	—	—	858	201	4	—	1063	—	—	1063	—
1 toaline korter	1439	37,2	810	629	—	4	1435	—	7	1432	—	1131	305	3	25	1414	—	24	1415	—
2 " "	733	18,9	492	240	1	18	714	1	34	698	1	466	265	2	65	667	1	68	664	1
3 " "	285	7,4	270	15	—	13	272	—	92	193	—	98	186	1	64	221	—	64	221	—
4 " "	170	4,4	165	5	—	38	132	—	78	91	1	34	135	1	87	82	1	88	81	1
5 " "	76	2,0	73	3	—	12	64	—	45	31	—	9	67	—	32	44	—	32	44	—
6 " " ja üle	95	2,4	92	2	1	32	62	1	53	41	1	8	87	—	63	32	—	61	34	—
Tubade arv tm.	7	0,2	—	—	7	—	—	7	—	—	7	—	—	7	—	—	7	—	—	7
Kokku	3868	—	2965	894	9	117	3742	9	309	3549	10	2604	1246	18	336	3523	9	337	3522	9
		100%	76,7	23,1	0,2	3,0	96,8	0,2	8,0	91,8	0,2	67,3	32,2	0,3	8,7	91,1	0,2	8,7	91,1	0,2

Väljakäigukoht, köök.

Üldisest korterite arvust on köögiga 76,7%, ilma 23,1%, teadmata 0,2%. Veevlosettidega on varustatud 117 korterit (3%), lihtväljakäigukohtade on korterites 309 (8%).

Ühetoalistes korterites — üldarv 2502 — puudub: köök — 25,1%, vaterklosett ja lihtväljakäigukoht — 99,8. Kahetoalistes korterites — 733 — puudub: köök — 32,8%, vaterklosett ja lihtväljakäigukoht — 97,4 ja 95,2%. Kolmetoalistest korteritest — 285 — on ilma: köögita 5,3%, vaterklosettita — 95,4%, lihtväljakäigukohata — 67,7%. Suuremates, 4 ja üle toalistes, korterites — arvuliselt 341 — puudub: köök 2,9% vaterklosett — 75,7%, lihtväljak. — 47,8%.

Veevärk, kanalisatsioon. Veevärk ja kanalisatsioon on ainult Viljandil, alevitel puudub.

Veega varustatud ja kanalisatsiooni võrguga ühenduses on 11,6% Viljandi linna korterite arvust, ehk 8,7% linna-alevite korterite üldarvust.

*) Faktiline elanikkude arv.

Valgustus. Valgustuseks tarvitavad petrooleumi 2604 korterit (67,3%), elektrit — 1246 kort. (32,2%).

1 toalised: petrool.	79,5%	elekt.	20,2%	3 toalised: petrool.	34,0%	elekt.	65,3%
2 " "	63,6%	"	36,1%	4 " "	15,0%	"	84,7%

Korterite asukoht maja kordade järele. Linna-alevite korteritest asuvad:

1 maja korral —	2646 korterit. ehk	68,4%	Keldri ja pool-	
2 " "	622 " "	16,1%	keldri korral —	63 korterit. ehk
3 " "	32 " "	0,8%	Mitmel " "	48 " "
Pööningu " "	457 " "	11,8%	K o k k u —	3868 korterit
				100%

L I S A

Viljandi maakonna külade, asunduste*), alevikkude ja mõisate**) nimetused valdade järele.

LISTE DES PETITS BOURGS, VILLAGES ETC. PAR LES COMMUNES RURALES.

Lühendused: küla-k. asundus-as. *) karjamõis-krm.
alevik-al. mõis-m. **) kirikumõis-kirm.

Adavere vald.	Holstre vald (järg).	Kurista vald.	Kõo vald (järg).
Adavere as.	Vasila m.	Aidu k.	Võhma k.
Aruküla k.	Viisu k.	Arukse k.	Võhma al.
Lätti as.	Vilimeeste k.	(Kavere) m.	Võhmasaare k.
Lõimetsa k.	Imavere vald.	Kose k.	Suure-Kõpu vald.
Metsaperede k.	Eigstvere as.	Kõppu k.	Halliste k.
Ojaküla k.	Hermanni (Vana-	Neanurme k.	(Kõpu-Suur) m.
Puduküla k.	Kasukonna) as.	(Oe) m.	Laane k.
Puiatu k.	Imavere as.	Sulustvere k.	Metsküla k.
Suureküla k.	Jalamets-Uus k.	Vägari k.	Mõisa k.
Varivere k.	Jalamets-Vana k.	Kärstna vald.	Napsi k.
Aidu vald.	Järavere k.	Järvekuru k.	Piiri k.
(Aidu) m.	Kiigevere k.	Kannuküla k.	Saare k.
Kassiküla k.	Laimetsa as.	Karoli as.	Seru k.
Kirikuküla k.	Lõimetsa k.	Kärstna as.	Uia k.
Laanekuru k.	Marienruh (Uue- Käsü-	Metsakuru k.	Upsi k.
Lageduse k.	konna) k.	Murikatsi k.	Loodi vald.
Metsakuru k.	Puiatu as.	Murikatsi as.	(Hendriku) m.
Paistu al.	Pällastvere k.	Tagamõisa k.	(Loodi) m.
Paluküla k.	Taadikvere k.	Tuhakoti k.	Mäeltküla k.
Sooviku k.	Tammeküla k.	Vahekuru k.	Mõonaste (Mõnnaste) k.
Turvamaa (Turbama) k.	Võrevere as.	Kõo vald.	Naistevalla k.
Heimtali vald.	Kaarli vald.	Arjasaare k.	Tinnikuru k.
Ala k.	(Kaarli) m.	(Arusaare) kirm.	Lustivere vald.
Heimtali m.	Ridaküla al.	Kangruasaare k.	Kablaküla k.
Koigu k.	Rimmu al.	Kirivere k.	(Kalliküla) m.
Kärgiste k.	(Saksamõisa) m.	Kobinsaare k.	Leiso k.
Liiva k.	Suurküla (Sammaste) k.	Koksvere I k.	(Lustivere) m.
Marna as.	Veere k.	Koksvere II k.	Neanurme k.
Peetri as.	Vingi (Toosi) k.	Kotsama k.	Pudivere k.
Tõre k.	Ülejõe k.	(Kõo) m.	Tõrenurme k.
Vardi k.	Kabala vald.	Olustvere vald.	
Vardi as.	Arkma k.	Loopre k.	Aimla k.
Holstre vald.	(Kabala) m.	(Loopre) m.	(Aimla) m.
(Holstre) m.	Kahala k.	Maalasti k.	(Jaska) m.
Kassi k.	Kurla k.	Maimsaare k.	Jaska-Allaküla k.
Kivi k.	Laeva k.	Mändla k.	Kuhjavere k.
Koni k.	(Meosaare) krm.	Mõisaküla k.	Kurnovere k.
Koodiorge k.	Muriko k.	Paaksima k.	Mäe k.
Laki k.	(Mäo) krm.	Paluküla k.	(Navesti) m.
Metsakuru k.	(Nõmme) krm.	Pillistvere k.	Navesti k.
Nõmme k.	(Olleva—Ollepäch) m.	Pillistvere al.	Olustvere m. ringk. k.
Paistu kirm.	Pibari k.	(Pillistvere) kirm.	Olustvere m.
Pirmastu k.	Rassi k.	Räpusaare k.	Paksu k.
(Pirmastu) m.	Saarepere k.	Saviaugu k.	Pääksi k.
Raasilla (Palu) k.	Sagevere k.	Uduallika k.	Reegoldi k.
Savi k.	Vahamulla k.	Unakvere k.	Turu-Rassi k.
Tõmbi k.	Villevere-Suure k.	Venevere-Uue k.	Üldi k.
Uisa k.	Villevere-Väike k.	Venevere k.	Võhma k.

*) Asundusena on mõistetud hiljuti tekkinud elamispaik, mis väljajagatud mõisatest moodustatud, kuid täielikku ühtlust siin läbiviia polnud võimalik, sest mõnes vallas on arajagatud mõisatest saadud üksused kas endiste külade külge liidetud ehk iseseisvatel küladeks nimetatud.

**) Klambrites on tähendatud endised — praegusel ajal väljajagatud — mõisad.

Pajusi vald. Kalana k. Kauru k. (Kütti) m. Lahavere k. Loopre k. Luige k. (Luige) m. Mõisaküla k. Märtsi k. Pajusi m. Raasna k. Tamsi k. (Toivere) m. Toivere k. (Tappiku) m. Uduküla k. (Vorsti) m.	Riidaja vald. Alliku (Mohrse) k. Metsakuru k. Riidaja as. Suurküla k. Veikeküla k. Rutikvere vald. Arisvere k. Kõrkküla k. Nurga as. Pendimetsa k. Pendi as. Rutikvere m. Sopimetsa k. Unvilja as. Vabriku as. Väljataga k. Soosaare vald. Eestkiriku k. Järtsare k. Kolga-Jaani al. Metsanurga k. Otti k. Paenasti k. (Paenasti) m. (Soosaare) m. Taganurga k. Vissuvere k. Uue-Suislepi vald. Ala k. Järsu k. Järveküla m. Karu k. Kaubi k. Randa m. Retsniku m. Suislepi-Uue m. Õmbleja k. Vana-Suislepi vald. Hansuküla k. Järneküla k. Kannuküla-Kingoküla k. Kivilõppe k. Kogoli k. (Kogoli) krm. Laanekuru k. Murroküla k. Mõisaküla k. Naba k. Nälguküla k. Obriku k. Põraküla k. Saadu k. (Suislepi-Vana) m. Sälgu k. Unametsa k. Veneküla k. Vooru-Suurküla k. (Vooru) m. Üigo k. Sürgavere vald. Kereme k. Kerita k. Koogla k. Kuiavere k. Käliste k. Kärevere k. (Lõhavere) m. Mudiste k. Pilustvere k. (Sürgavere) m.	Sürgavere vald (järg). Tamme k. Tällevere k. Udeküla k. (Väljaotsa) m. Võistre k. (Võistre) krm. Taevere vald. Arjadi k. (Enge—Ängi) m. Jaburi k. Julga krm. Juurika k. Jälevere k. (Lahmuse) m. Linnu k. Littuvere k. Maltsare k. Mähkula k. Nuutre k. Päraküla k. Sassi k. (Taevere) m. Tamme k. Turpsi k. Vihiküla k. Õnniste k. Tarvastu vald. Ammuste k. Kuresaare k. (Kuresaare) m. Mustla k. Mustla al. Mõnnaste k. Pikru k. Riuma k. Saarevalla k. Saaremõisa m. (Saaremõisa) m. (Tarvastu) m. Väluste k. Ülensi k. Tuhalaane vald. Anikatsi k. (Anikatsi) m. Aruküla k. (Jõksi) m. Metskuru k. Orjatu k. Pahuvere k. Pahuvere al. Pahuvere m. Soldatiküla k. Tuhalaane al. Tuhalaane m. Vana-Tänasilma vald. Mähma k. Rebaste k. Soldati k. Tänasilma-Vana kirm. Tõnu k. Valma k. Vanavälja k. Uusna vald. Keremi k. (Keremi) krm. (Küdla) krm. Laaneküla k. Metsaküla (Metsanurk)k. Saareküla k. Uusna m. Vasara k.	Vastemõisa vald. Aleksandri k. Epra k. Järavere k. Kaansoo k. Kabila k. Kettu k. Kibaru k. Kabruvere k. Leetva k. Paelamaa k. Pärassare k. Põhjaka k. (Vastemõisa) m. Viljandi vald. Auksi k. Kuude k. Kärksi (Kerkse) k. Matapera k. Reinu krm. Ruudi k. Sauga k. Surva k. (Tommuski) m. (Tusti) m. Vanamõisa k. Vardja k. Viljandi m. Viiratsi vald. Mustapali k. Viiratsi m. Uue-Võidu vald. (Kalle) krm. Kleinhofi m. (Leieru) krm. (Moori) krm. Parika k. (Peetrimõisa) krm. (Velketa) m. (Võidu-Uue—Karula) m. Vana-Võidu vald. Aru k. Oiju k. Verelaski-Kissa k. Võidu-Vana m. Ülejõe k. Võisiku vald. (Annamõis) krm. (Eskumõis) krm. Kaavere k. Lalsi k. Leie k. Lätkalo k. Nõmavere k. Odiste k. Oorgu k. (Päovere) krm. Röstla k. (Vaibla) krm. (Võisiku) m. Õisu vald. Kivi k. Koera k. Morna k. (Morna) m. Päidre k. Sultsi al. Vadjatu k. Õisu m.
--	--	--	--

1922 a.

ÜLDRAHVALUGEMISE ANDMED

(TABELID)

VILJANDI MAAKOND

RÉSULTATS du RECENSEMENT de 1922

(TABLEAUX)

ARRONDISSEMENT VILJANDI

Tab. 2. VANUS ja SUGU—AGE et SEXE
a) maakonna üldkokkuvõte 5 ning 10 a. van. rühmade järele—a) totaux pour arrondissement (groupes de 5 et 10 ans)

Table with columns for age groups (0-9 a. van., 10-14 a. van., etc.), sex (M., N., F.), and population counts (Total, Male, Female) for various municipalities including Viljandi linn, Aleviid, Linn ja aleviid, Vallad ja alevikud, and ÜLDSE.

ÜLDSE mkd.—Grand total . . . 4100 5300 9400 1346 1720 3066 5446 7020 12466 30175 34372 64547 31521 36092 67613 35621 41392 77013

Tab. 11. 1922—1918 a. SÜNDINUD LAPSED SÜNNIKUUDE JÄRELE
Tab. 11 — Enfants nés en 1922—1918 par les mois de naissance Arr. VILJANDI

Table showing birth statistics by month (December to January) for various municipalities (Viljandi linn, Aleviid-Bourgs, Vallad, Üldarvud) and overall totals (ÜLDSE mkd.—Gr. total) for the years 1918-1922.

Tab. 2-e (järg)—

Table with columns for years 16 a. (1906 a. s.) to 22 a. (1900 a. s.) and rows for municipalities like VILJANDI LINN, ALEVID-Bourgs, VALLAD-Communes rurales, and ÜLDARVUD-Totaur.

Tab. 2-e (Suite)

Table with columns for years 23 a. (1899 a. s.) to 31 a. (1891 a. s.) and rows for municipalities like VILJANDI LINN, ALEVID-Bourgs, VALLAD-Communes rurales, and ÜLDARVUD-Totaur.

Tab. 2-e (Järg) —

Table with columns for years 81 a. to 88 a. and sub-columns for M., N., Kokku. Rows include VILJANDI LINN, ALEVID-Bourgs, VALLAD-Communes rurales, and ÜLDARVUD-Totaux.

Tab. 2-e (Suite) —

Table with columns for years 89 a. to 102 a. and sub-columns for M., N., Kokku. Rows include data for various municipalities and a final summary row.

Tab. 3. RIIKKONDLUS, VANUS ja SUGU — SUJETION, ÂGE et SEXE — a) maakonna üldkõkkuvõte (10 a. vanusrühmad) — a) total pour l'arrondissement

Large multi-column table showing demographic data by municipality (Viljandi Linn, Alevid-Bourgs, Vallad, Üldarvud-Totaux) categorized by nationality (Eesti, Vene, Saksa, Rootsi, Soome, Läti, Poola, Leedu, Inglise) and age group.

Tab. 4. PEREKONNASEIS, VANUS ja SUGU — ÉTAT CIVIL, ÂGE et SEXE

Large multi-column table showing marital status and age distribution for the region, categorized by marital status (Vallalised, Abielus, Lesed, Lahutatud) and age group.

Tab. 4-c (järg) —

Table with columns for age groups (50-59 a. van. and 60-69 a. van.), marital status (Vallalised, Abielus), and various categories (Lesed, Lahutatud, etc.). Includes a list of municipalities (VILJANDI LINN, ALEVID, VALLAD) and a summary section (ÜLDARVUD—Totaux).

Tab. 4-c (Suite)

Table with columns for age groups ((1862-53 a. sünd.) and 70-79 a. van. (1852-43 a. sünd.)), marital status (Lesed, Lahutatud, etc.), and various categories. Includes a summary section at the bottom.

Tab. 4 (järg) —

e) 1 a. vanusrühmad 15–24 a.

	21 a. vanad (1901 a. sünd.)						22 a. vanad			
	Valla-lised <i>Célibataires</i>		Abielus <i>Mariés</i>		Lesed <i>Voeufs</i>		Valla-lised <i>Célibataires</i>		Abielus <i>Mariés</i>	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
	61	62	63	64	67	68	71	72	73	74
1. VILJANDI LINN— <i>V. de Viljandi</i>	55	65	4	10	—	1	51	67	2	24
<i>ALEVID—Bourgs</i>										
2. Põltsamaa	16	15	1	4	—	—	14	12	1	4
3. Suure-Jaani	7	7	—	—	—	—	8	6	—	2
VALLAD— <i>Communes rurales</i>										
4. Adavere	8	8	1	2	—	—	6	2	—	2
5. Aidu	5	8	—	1	—	1	7	10	—	5
6. Heimtali	6	7	—	1	—	—	5	10	—	3
7. Holstre	19	17	—	—	—	—	10	10	—	6
8. Imavere	11	12	—	7	—	—	16	12	1	4
9. Kaarli	6	8	—	1	—	—	12	23	1	2
10. Kabala	23	23	—	6	—	—	14	11	1	9
11. Kurista	4	7	—	1	—	—	23	24	1	9
12. Kärstna	6	9	—	2	—	—	6	14	1	2
13. Kõo	24	31	1	6	—	—	6	8	1	4
Sellest Võhma alevik.							24	27	3	4
14. Loodi	5	4	—	2	—	—	3	3	—	1
15. Lustivere	12	10	—	2	—	—	—	4	—	1
16. Olustvere	19	11	—	2	—	—	6	11	1	1
17. Pajusi	8	21	1	3	—	—	23	16	1	6
18. Puiatu	3	8	—	2	—	—	24	12	1	4
19. Pärni	3	1	—	1	—	—	5	8	—	1
20. Pärsti	5	7	—	—	—	—	4	1	—	—
21. Põltsamaa-Uue	8	10	—	2	—	—	7	10	—	—
22. Põltsamaa-Vana	19	19	—	10	—	—	16	5	—	—
23. Riidaja	2	6	1	2	—	—	23	14	2	4
24. Rutikvere	4	3	—	4	—	—	7	4	1	—
25. Soosaare	10	10	—	4	—	—	7	2	—	2
26. Suislepi-Uue	4	4	—	4	—	—	6	10	—	6
27. Suislepi-Vana	15	9	—	1	—	—	2	6	—	3
28. Suure-Kõpu	19	15	—	5	—	—	12	15	2	5
29. Sürgavere	11	7	—	2	—	—	29	27	1	4
30. Taevere	12	20	1	2	—	—	21	14	—	6
31. Tarvastu	33	31	1	9	—	—	13	9	1	5
Sellest Mustla alevik.							31	32	1	12
32. Tuhalaane	4	7	1	3	—	—	3	6	—	2
33. Uusna	7	9	1	1	—	—	14	11	2	1
34. Vana-Tänasilma	11	10	—	3	—	—	7	4	—	—
35. Vastemõisa	25	26	—	2	—	—	11	11	1	4
36. Viiratsi	1	1	2	2	—	—	27	29	—	8
37. Viljandi	12	15	—	6	—	2	3	1	—	—
38. Võidu-Uue	10	10	—	2	—	—	7	15	1	4
39. Võidu-Vana	6	13	—	2	—	—	12	7	1	2
40. Võisiku	27	27	—	4	—	—	6	4	—	1
41. Öisu	6	9	1	2	—	—	26	25	—	8
ÜLDARVUD— <i>Totaux</i>							5	10	—	1
1. Linn (v. Viljandi)- <i>V. (v. Viljandi)</i>	23	22	1	4	—	—	22	18	1	6
2. Alevid— <i>Bourgs</i>	78	87	5	14	—	—	73	85	3	30
3. Linn ja alevid— <i>Ville et bourgs</i>	409	461	11	102	—	—	473	458	25	125
4. Vallad ja alevikud— <i>Commun.</i>	432	483	12	106	—	—	495	476	26	131
5. Alevid, val. ja alevik.— <i>B. et com.</i>	487	548	16	116	—	—	546	543	28	155

Tab. 4 (Suite)

e) groupes par 1 an

	(1900 a. sünd.)				23 a. vanad (1899 a. sünd.)								24 a. vanad (1898 a. sünd.)							
	Lesed <i>Voeufs</i>		Perekonna-seis teadmata <i>Inconnu</i>		Valla-lised <i>Célibataires</i>		Abielus <i>Mariés</i>		Lahuta-tud <i>Divorcés</i>		Lesed <i>Voeufs</i>		Valla-lised <i>Célibataires</i>		Abielus <i>Mariés</i>		Lesed <i>Voeufs</i>		Perekonna-seis teadmata <i>Inconnu</i>	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	91	92	93	94	97	98	99	100
		1			65	46	11	33	—	1		1	46	57	11	34	1	2	—	1
					11	10	1	4					10	11	1	7				2
					5	4	1	2					5	6	2	3				3
					5	11	2	2					8	5	5	3				4
					7	7	—	3					6	6	1	1				5
					9	1	—	6					3	4	2	2				6
					12	18	1	7		1			10	10	3	6				7
					9	13	5	4					21	11	5	10				8
					9	9	2	2					5	11	—	2				9
					22	20	3	15					22	16	4	12				10
					6	12	—	7					7	4	2	3				11
					10	11	1	2					9	5	1	4				12
					10	11	—	1					9	5	1	4				13
					33	27	8	11					18	28	5	11		1		14
					8	5	1	—					1	5	—	1				15
					11	5	1	5					8	4	1	1				16
					21	20	—	3					12	10	3	7				17
					15	11	6	7					17	8	5	12				18
					15	6	—	2					3	7	3	10		1		19
					1	4	—	1					2	2	1	2		1		20
					7	8	1	—					7	5	2	4				21
					11	10	1	7					16	12	4	9				22
					15	21	1	5			1		16	12	4	9		1		23
					4	6	—	—					4	3	3	2				24
					3	5	2	2					2	1	1	2				25
					12	5	—	1					7	8	3	5				26
					9	13	3	3					15	4	6	4			1	27
					24	18	4	10					16	12	1	7				28
					13	15	1	4					19	10	4	3				29
					14	10	1	3					14	12	1	7				30
					28	27	4	11					24	24	7	14		1		31
					5	1	1	—					2	3	1	3				32
					8	7	3	3					11	9	1	5				33
					6	4	—	—					8	—	—	1				34
					15	11	1	5					11	9	—	2				35
					31	30	2	5					34	24	—	13		1		36
					3	4	—	—					2	2	—	—			1	37

Tab. 5. RAHVUS, VANUS ja SUGU—NATIONALITÉ, ÂGE et SEXE
a) maakonna üldkokkuvõte (10 a. vanusrühmad)—a) totaux pour l'arrondissement.

Table with 17 columns: Eestlased (Estoniens), Venelased (Russes), Sakslased (Allemands), Juudid (Juifs), Roots-lased (Suédois), Muud (Autres), Teadmata (Inconnu). Rows include VILJANDI L.—V.de VILJANDI, ALEVID — BOURGS, VALLAD (üh. alevik.)—COM., and ÜLDARVUD — TOTAUX.

Tab. 5. RAHVUS, VANUS ja SUGU—NATIONALITÉ, ÂGE et SEXE
b) Üldkokkuvõte administratiiv üksuste järele—b) totaux par les unités administr.

Table with 24 columns: Eestlased (Estoniens), Venelased (Russes), Sakslased (Allemands), Juudid (Juifs), Roots-lased (Suédois), Muud (Autres), Teadmata (Inconnu), ÜLDSE (Total). Rows include 1. VILJANDI LINN—Ville de Viljandi, ALEVID—Bourgs, VALLAD—Com. rur., and ÜLDARVUD - Totaux.

Tab. 6-a (järg) —

	7 a. van. alates — Kirjaoskajad —											
	0–6 a. van. lapsed Enfants de 0–6 ans			Kirjaoskamatutest pole koolis käinud Illétrés sans aucune instruct.			Pole koolis käinud Sans aucune instruction			Kool ülesandmata Établissement scolaire fréquenté inconnu		
	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
VALLAD — Communes rur.												
33. Uusna	1	—	—	8	15	23	2	2	4	1	—	1
34. Vana-Tänasil.	1	—	—	28	55	83	2	7	9	6	12	18
35. Vastemõisa . . .	1	—	—	63	107	170	15	10	25	12	21	33
36. Viiratsi	1	—	—	5	5	10	—	1	1	—	—	—
37. Viljandi	1	—	—	26	63	89	2	1	3	7	15	22
38. Võidu-Uue	1	—	—	17	26	43	4	6	10	13	7	20
39. Võidu-Vana	1	—	—	11	26	37	5	1	6	1	9	10
40. Võisiku	1	—	—	57	93	150	11	12	23	26	30	56
41. Õisu	1	—	—	10	16	26	1	3	4	10	8	18
ÜLDARVUD — Totaux												
1. Linn (v. Viljandi) — Ville (v. Viljandi)												
2. Alevid — Bourgs												
3. Linn ja alevid — V. et bourgs												
4. Vallad ja alevikud — Com.												
5. Al., v. ja alevik. — B. et com.												
6. Üldse mkd. — Grand tot.												

1) teadmata vanusega isikud on arvestatud ainult üldarvus (3)
2) nombre des pers. d'âge inconnu est inclus seulement en total (3)

Tab. 6-a (Suite)

Au-dessus de 7 ans												Teadmata hariduse liigiga (laht. 13–15) isikutest Du nombre de non répartis par le degré d'instruction											
Lettres			Kirjaoskajad ja kirjaoskamatud, kes hariduse järele liigitatud (tab. 7) Lettres et illetrés répartis par les établis. scol. frég.			Teated kirjaoskuse ja hariduse üle puuduvad Manque des données concernant l'instruction			Koguarv Total			Arvatavasti algharidusega Probablement instruit. primaire			Arvatavasti kõrgem, kui algharidus Probabl. instruction second. et supér.								
M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku			
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30						
2	3	5	205	217	422	—	1	1	218	238	456	1	3	4	1	—	1						
—	—	—	4	3	7	2	1	3	33	29	62	—	—	—	—	—	—						
2	3	5	209	220	429	2	2	4	251	267	518	1	3	4	1	—	1						
3	4	7	611	671	1282	—	—	—	650	749	1399	2	4	6	1	—	1						
3	2	5	19	10	29	3	1	4	91	71	162	—	2	2	—	—	—						
3	6	9	630	681	1311	3	3	6	741	822	1563	2	6	8	1	—	1						
6	6	12	1526	1747	3273	5	4	9	1627	1895	3522	6	6	12	—	—	—						
—	—	—	46	35	81	12	15	27	309	282	591	—	—	—	—	—	—						
6	6	12	1572	1783	3355	17	19	36	1936	2179	4115	6	6	12	—	—	—						
—	—	—	111	138	249	2	1	3	118	145	263	—	—	—	—	—	—						
—	—	—	6	2	8	—	—	—	24	27	51	—	—	—	—	—	—						
—	—	—	117	140	257	2	1	3	142	172	314	—	—	—	—	—	—						
5	7	12	804	865	1669	2	4	6	846	955	1801	3	7	10	2	—	2						
—	—	—	20	20	40	4	5	9	169	156	325	—	—	—	—	—	—						
5	7	12	824	885	1709	6	10	16	1015	1112	2127	3	7	10	2	—	2						
1	2	3	574	647	1221	3	1	4	612	689	1301	—	2	2	1	—	1						
2	1	3	17	13	30	—	—	—	84	79	163	2	1	3	—	—	—						
3	3	6	592	660	1252	4	1	5	698	768	1466	2	3	5	1	—	1						
2	—	2	392	430	822	1	—	1	412	466	878	2	—	2	—	—	—						
—	—	—	6	7	13	5	1	6	69	59	128	—	—	—	—	—	—						
2	—	2	398	437	835	6	1	7	481	525	1006	2	—	2	—	—	—						
2	1	3	1335	1522	2857	8	14	22	1439	1672	3111	2	1	3	—	—	—						
1	—	1	20	35	55	16	15	31	285	272	557	1	—	1	—	—	—						
3	1	4	1355	1557	2912	24	29	53	1724	1944	3668	3	1	4	—	—	—						
—	3	3	466	546	1012	—	—	—	487	577	1064	—	—	—	—	—	—						
—	—	—	13	8	21	—	—	—	75	57	132	—	—	—	—	—	—						
—	3	3	479	554	1033	—	—	—	562	634	1196	—	2	2	—	—	—						
6	33	39	1101	1433	2534	—	3	3	1140	1523	2663	5	18	23	1	12	13						
2	—	2	45	45	90	4	6	10	205	196	401	2	—	2	—	—	—						
8	33	41	1147	1479	2626	4	9	13	1346	1720	3066	7	18	25	1	12	13						
29	112	141	4451	5755	10206	5	11	16	4662	6262	10924	23	89	112	6	20	26						
4	2	6	169	181	350	7	15	22	782	752	1534	4	2	6	—	—	—						
38	114	147	4621	5937	10558	12	28	40	5446	7020	12466	27	91	118	6	20	26						
67	94	161	24179	27970	52149	66	83	149	25551	29952	55503	56	80	136	10	9	19						
17	14	31	543	539	1082	138	122	260	4596	4382	8978	17	14	31	—	—	—						
84	108	192	24729	28527	53256	216	211	427	30175	34372	64547	73	94	167	10	9	19						
73	127	200	25280	29403	54683	66	86	152	26691	31475	58166	61	98	159	11	21	32						
19	14	33	588	584	1172	142	128	270	4801	4578	9379	19	14	33	—	—	—						
92	141	233	25876	30006	55882	220	220	440	31521	36092	67613	80	112	192	11	21	32						
21	16	37	712	720	1432	71	94	165	30213	36214	66427	79	169	248	16	29	45						
21	16	37	712	720	1432	145	137	282	5378	5134	10512	21	16	37	—	—	—						
117	222	339	29350	34464	63814	223	239	467	35621	41392	77013	100	185	285	16	29	45						

Tab. 7. HARIDUS, VANUS, SUGU (7 a. van. alates) — INSTRUCTION, ÂGE et SEXE (au-dessus de 7 ans) (ainult hariduse jär. jaot. isikud — v. tab. 6-a — laht. 16, 17, 18) — (population répartie par enseign. — v. tabl. 6-a)

a) maakonna üldkokkuvõte — a) totaux pour l'arrondissement

	Algharidus Instr. primaire		Kõrgem algharid Prim. supér.				Kesk erikoolid Spéc. second.		Keskkoooli haridus Secondaire				Kõrgem eriharidus Supér. spéc.		Ülikooli haridus Supér.		Kokku harid. järele jaotat. Total de la population répartie par instruat.		
	M.	N.	Üldine Général.		Kutse- line Profess.		M.	N.	Üldine Général.		Kutse- line Profess.		M.	N.	M.	N.	M.	N.	
			M.	N.	M.	N.			M.	N.									
1. I-tud.—vastav õpeasutus lõpetatud cours d'établis. corresp. terminé	115	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. I-ata.—vastav õpeasutus lõpetamata cours d'établis. corresp. non terminé	115	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. kokku—total	80	92	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7—9 a. van. 1915—1913 a. süünd.	395	288	26	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10—19 " " 1912—1903 " "	475	380	40	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—29 " " 1902—1893 " "	244	347	43	16	3	1	10	11	13	84	7	—	—	—	—	—	—	—	—
30—39 " " 1892—1883 " "	103	175	27	16	2	1	17	21	58	118	7	—	—	—	—	—	—	—	—
40—49 " " 1882—1873 " "	347	522	70	32	5	1	15	4	6	41	5	—	—	—	—	—	—	—	—
50—59 " " 1872—1863 " "	94	184	35	19	11	—	8	17	4	20	74	7	—	—	—	—	—	—	—
60—69 " " 1862—1853 " "	463	689	76	19	11	—	8	17	4	20	74	7	—	—	—	—	—	—	—
70 ja vanem. 1852 ja var.	324	513	32	6	1	—	8	17	4	20	74	7	—	—	—	—	—	—	—
Vanus teadmata—Age inconnu	92	144	37	9	1	—	8	17	4	20	74	7	—	—	—	—	—	—	—
Kokku {	1567	2271	168	49	13	14	50	20	42	196	20	—	—	—	—	—	—	—	—
ÜLDSE — Total	984	1249	154	37	7	—	21	11	311	566	10	—	—	—	—	—	—	—	—
	2551	3520	322	86	20	14	71	31	353	762	30	—	—	—	—	—	—	—	—

ALEVID — BOURGS

7—9 a. van. 1915—1913 a. süünd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10—19 " " 1912—1903 " "	52	87	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—29 " " 1902—1893 " "	94	148	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30—39 " " 1892—1883 " "	119	193	6	7	4	2	3	1	4	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—
40—49 " " 1882—1873 " "	116	174	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50—59 " " 1872—1863 " "	117	167	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60—69 " " 1862—1853 " "	80	136	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70 ja vanem. 1852 ja var.	24	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vanus teadmata—Age inconnu	117	186	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku {	603	914	37	13	5	11	6	15	37	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ÜLDSE — Total	317	384	23	9	13	1	4	74	101	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	920	1298	60	22	18	6	12	10	89	188	9	—	—	—	—	—	—	—	—

Tab. 7-a (järg) — Tab. 7-a (Suite)

	Algharidus		Kõrgem algharid.		Kesk-erikoolid		Keskkoooli haridus				Kõrgem eriharidus		Ülikooli haridus		Kokku harid. järele jaotat.				
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.			
																	Prim. supér.		Kutse-line Profess.
1. l-tud - vastav õpeasutus lõpetatud	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
2. l-ata - vastav õpeasutus lõpetamata																			
3. kokku - total																			
VALLAD (üh. alevik.) — COMMUNES RUR.																			
7-9 a. van. 1915-1913 a. sünd.																			
10-19 " " 1912-1903 " "																			
20-29 " " 1902-1893 " "																			
30-39 " " 1892-1883 " "																			
40-49 " " 1882-1873 " "																			
50-59 " " 1872-1863 " "																			
60-69 " " 1862-1853 " "																			
70 ja vanem. 1852 ja var.																			
Vanus teadmata — Age inconnu																			
Kokku {																			
1. l-tud	14862	19025	811	96	63	19	150	34	101	269	29	2	7	3	59	8	15382	19456	35088
2. l-ata	7350	7547	360	127	41	15	84	15	1089	1290	23	1	38	2	212	74	9147	9071	18218
3. kokku	22212	26572	671	223	104	34	234	49	1140	1559	52	3	45	5	271	82	24729	28527	53256
ÜLDSE — Total																			

ÜLDARVUD — TOTALS

7-9 a. van. 1915-1913 a. sünd.																			
10-19 " " 1912-1903 " "																			
20-29 " " 1902-1893 " "																			
30-39 " " 1892-1883 " "																			
40-49 " " 1882-1873 " "																			
50-59 " " 1872-1863 " "																			
60-69 " " 1862-1853 " "																			
70 ja vanem. 1852 ja var.																			
Vanus teadmata — Age inconnu																			
Kokku {																			
1. l-tud	17082	22210	516	158	81	38	211	60	158	502	54	2	11	5	141	15	18204	22900	41194
2. l-ata	8651	9180	537	173	61	16	106	30	1424	1957	37	1	47	5	283	112	11136	11474	22620
3. kokku	25683	31390	1053	331	142	54	317	90	1582	2459	91	3	58	10	424	127	29350	34464	63814
ÜLDSE — Total																			

Table with 12 columns: 1-3 (l-tud, l-ata, kokku), Algharidus (M, N, Kokku), Kõrgem algharidus (Üldine, Kutseline), and Kesk erikoolid (M, N, Kokku). Rows include VALLAD - Communes rurales (15-31).

Table with 45 columns: Keskkoooli haridus (Üldine, Kutseline), Kõrgem eriharidus, Ülikooli haridus, Kokku harid. järele jaotat., Algharidus Instr. primaire, Keskkoooli haridus Secondaire (Üldine), and Üldse Grand total (M, N, K). Includes population distribution by instruction.

Tab. 8. SÜNNIKOHT, VANUS, SUGU — a) maakonna üldkokkuvõte

Table with columns for age groups (0-9 to 70+), sex (M, N), and birthplaces (Same district, Other districts: Viru, Järva, Harju, Lääne, etc.). Includes sub-sections for Viljandi Linn, Alevik-Bourgs, VALLAD (üh. alevik.)-COM. RUR., and ÜLDARVUD-TOTAUX.

LIEU DE NAISSANCE, ÂGE et SEXE a) totaux pour l'arrondissement

Table with columns for age groups (1-70+), sex (M, N), and birthplaces (Other districts: Saare, Pärnu, Tartu, Valga, Võru, Petseri, Tallinnas, Linna-des teist. maak., Nõuk-Vene, Läti, Teised riigid, Teadmata). Includes sub-sections for Neist-Doni and Välisriigid-Etranger.

Tab. 8. SÜNNIKOHT, VANUS, SUGU — b) üldkukkuvõte admin. üksuste järele —

Table with columns for 'Sama maakond' (M, N) and 'Teised maakonnad' (Viru, Järva, Harju, Lääne, Saare, Pärnu) with sub-columns for M and N. Rows include '1. VILJANDI L.—Ville de Viljandi', 'ALEVID—Bourgs', 'VALLAD—Com. rurales' (41 rows), and 'ÜLDARVUD—Totaux' (6 rows).

LIEU de NAISSANCE, AGE et SEXE b) totaux par les unités admin.

Table with columns for 'Autres arrondissements' (Tartu, Valga, Võru, Petseri, Tallinnas, Linna-des teist. maak., Nõuk.-Vene, Läti, Teised riigid) and 'ÜLDSE Total' (M, N, Kokku). Rows include '1. VILJANDI L.—Ville de Viljandi', 'ALEVID—Bourgs', 'VALLAD—Com. rurales' (41 rows), and 'ÜLDARVUD—Totaux' (6 rows).

Tab. 13. MAJAD KORTERITE ARVU, KASUTAMISE BÂTIMENTS, LOGEMENTS.

Table with columns for building types (1 korteriga maja, 2 korteriga maja), floor counts (1 to 8), and total counts. Includes sub-sections for Viljandi Linn, Põltsamaa Alev, Suure-Jaani Alev, Alevid, and Linn ja Alevid.

*) Arvud tabelpeas tähendavad elan. arvu korterites—chiffres des rubr. 5—12 etc. désignent le nombre des local. des logem.

VIISI, TUBADE ja ELANIKKUDE ARVU JÄRELE CHAMBRES et LOCATAIRES

Table showing room counts by building type (Bâtiment en 1 étage, 2 toaline korter, etc.) and room count (1 to 8). Includes a 'Tubade arv' section at the bottom right.

Table with 4 columns: 'Korterite arv' (Number of flats), 'Köök' (Kitchen), 'Vaterklosett' (Water closet), 'Liht väljakäiguks' (Lighting), 'Veevärk' (Water supply), 'Kanalisaatsioon' (Sewage), 'Valgustus' (Lighting), 'Köök' (Kitchen). Rows include VILJANDI LINN, PÕLTSAMAA ALEV, SUURE-JAANI ALEV, ALEVID, and LINN ja ALEVID.

Table with 4 columns: '3 toaline korter' (3 room flat), '4 toaline korter' (4 room flat), 'Köök' (Kitchen), 'Vaterklosett' (Water closet), 'Liht väljakäiguks' (Lighting), 'Veevärk' (Water supply), 'Kanalisaatsioon' (Sewage), 'Valgustus' (Lighting), 'Köök' (Kitchen). Rows include numbers 66 through 108.

AVALDAMATA MATERJAALID.

Peale selles väljaandes toodud tabelite on Keskbüroo arhiivis Viljandi maakonna kohta järgmised üksikasjalisemad andmed üksikute administratiiv üksuste (linna, alevite ja valdade) järele.

Tab. 3. Riikkondlus, vanus ja sugu — rahvalug. andm. kaustik Nr. 7.

- a) 5 a. vanusrühmade järele 0—29 a. van. (sünd. 1922—1893 a.)
 b) 10 a. " " 30 a. ja van. (sünd. 1892 a. ja var.)

Tab. 4. Perekonnaseis, vanus ja sugu — rahvalug. andm. kaustik Nr. 19.

- a) 1 a. vanusrühmade järele 25 a. ja van. (sünd. 1897 a. ja var.)
 b) 5 a. " " 20 a. ja van. (sünd. 1902 a. ja var.)

Tab. 5. Rahvus, vanus ja sugu — rahvalug. andm. kaustik Nr. 31.

- a) 1 a. vanusrühmade järele 0—24 a. van. (sünd. 1922—1898 a.)
 b) 5 a. " " 0 a. ja van. (sünd. 1922 a. ja var.)
 c) 10 a. " " 30 a. ja van. (sünd. 1892 a. ja var.)

Tab 6-b-c-d. Kirjaoskamatus sugu ja vanus—rahvalug. andm. kaustik Nr. 43.

- a) 1 a. vanusrühmade järele 7—24 a. van. (sünd. 1915—1898 a.)
 b) 5 a. " " 25 a. ja van. (sünd. 1897 a. ja var.)
 c) 10 a. " " 7 a. ja van. (sünd. 1915 a. ja var.)

Tab. 7. Haridus, vanus ja sugu — rahvalug. andm. kaustik Nr. 55.

- a) 1 a. vanusrühmade järele 7—24 a. van. (sünd. 1915—1898 a.)
 b) 5 a. " " 25 a. ja van. (sünd. 1897 a. ja var.)
 c) 10 a. " " 7 a. ja van. (sünd. 1915 a. ja var.)

Tab. 8. Sünnikoht, vanus ja sugu — rahvalug. andm. kaustik Nr. 67.

- a) 5 a. vanusrühmade järele 0—29 a. van. (sünd. 1922—1893 a.)
 b) 10 a. " " 30 a. ja van. (sünd. 1892 a. ja var.)

Tab. 9. Usk, vanus ja sugu — rahvalug. andm. kaustik Nr. 79.

- a) 5 a. vanusrühmade järele 0—29 a. van. (sünd. 1922—1893 a.)
 b) 10 a. " " 30 a. ja van. (sünd. 1892 a. ja var.)

Tab. 10. Vigased ja vaimuhaiged — rahvalug. andm. kaustik Nr. 91.

- a) Kokkuvõtted 5 a. (1922—1893 a.) ja 10 a. (1892 a. ja var. sünd.) vanusrühmade ja rahvuse järele.
 b) Vigaste ja vaimuhaigete nimed ja adressid.

Tab. 11. Elanikkude arv sünnikuude järele — rahvalug. andm. kaustik Nr. 103.

- a) 1 a. vanusrühmade järele 0—4 a. van. (sünd. 1922—1918 a.)

Tab. 15. Naised abielus oldud aja ja laste arvu järele — rahvl. andm. kaust. Nr. 127.

- a) 5 a. vanusrühmade järele 15—29 a. van. (sünd. 1907—1893 a.)
 b) 10 a. " " 30 a. ja van. (sünd. 1892 a. ja var.)

RENSEIGNEMENTS NON PUBLIÉS.

Outre les données publiées dans le présent tome le Bureau Central de Statistique dispose des renseignements suivants (aussi par les unités administratives—ville, bourgs et communes).

Tab. 3. SUJETION, ÂGE ET SEXE.

- a) Pour âgés 0—29 a. renseign. par groupes de 5 ans (nés en 1922—1893)
 b) " " 30 et plus — renseign. par groupes de 10 ans (nés en 1892 et plus tôt)

Tab. 4. ETAT CIVIL, ÂGE ET SEXE.

- a) Âgés de 25 a. et plus — par groupes d'un an (nés en 1897 et plus tôt)
 b) " " 20 a. et plus — par groupes de 5 ans (nés en 1902 et plus tôt)

Tab. 5. NATIONALITÉ, ÂGE ET SEXE.

- a) Âgés de 0—24 a. par groupes d'un an (nés en 1922—1898)
 b) " " 0 a. et plus — par groupes de 5 ans (nés en 1922 et plus tôt)
 c) " " 30 a. et plus — par groupes de 10 ans (nés en 1892 et plus tôt)

Tab. 6-b-c-d. ILLETTRÉS PAR AGE ET SEXE.

- a) Âgés de 7—24 a. par groupes d'un an (nés en 1915—1898)
 b) " " 25 a. et plus — par groupes de 5 ans (nés en 1897 et plus tôt)
 c) " " 7 a. et plus — par groupes de 10 ans (nés en 1915 et plus tôt)

Tab. 7. INSTRUCTION, ÂGE ET SEXE.

- a) Âgés de 7—24 a. par groupes d'un an (nés en 1915—1898)
 b) " " 25 a. et plus — par groupes de 5 ans (nés en 1897 et plus tôt)
 c) " " 7 a. et plus — par groupes de 10 ans (nés en 1915 et plus tôt)

Tab. 8. LIEU DE NAISSANCE, ÂGE ET SEXE.

- a) Âgés de 0—29 a. par groupes de 5 ans (nés en 1922—1893)
 b) " " 30 a. et plus — par groupes de 10 ans (nés en 1892 et plus tôt)

Tab. 9. CONFESION, ÂGE ET SEXE.

- a) Âgés de 0—29 a. par groupes de 5 ans (nés en 1922—1893)
 b) " " 30 a. et plus — par groupes de 10 ans (nés en 1892 et plus tôt)

Tab. 10. INDIVIDUS ATTEINTS D'INFIRMITÉS APPARENTES.

- a) Totaux des groupes de 5 ans (1922—1893) et de 10 ans (nés en 1892 et plus tôt) par nationalité.

b) Adresses des individus atteints d'infirmités apparentes.

Tab. 11. NOMBRE DES HABITANTS PAR LES MOIS DE NAISSANCE.

- a) Âgés de 0—4 a. par groupes d'un an (nés en 1922—1918)

Tab. 15. FEMMES D'APRÈS LA DURÉE DE MARIAGE ET NOMBRE DE ENFANTS NÉS.

- a) Âgés de 15—29 a. par groupes de 5 ans (nés en 1907—1893)
 b) " " 30 a. et plus — par groupes de 10 ans (nés en 1892 et plus tôt)

TRÜKIVEAD — ERRATA

(Vihk IX — Viljandi mkd., Tome IX — arr. Viljandi)

T E K S T I S :

Lhk. 10, rida 29 alt	trükitud:	Kügevère,	lugeda:	Kiigevère
" " " 12 "	"	Oinoja	"	Oinoja
" " " 11 "	"	Varedena	"	varedena
" 11 " 23 ülev.	"	ksaratsioon- orgudena	"	eksaratsioon- orgudena
" 12 " 11 "	"	Jaravere	"	Järavere
" 25, alum. tab., laht. 2 — Kõrg. alghar. üldine, rida 5 ülev. (Naised) —	trükitud:	1,5,	lugeda:	0,5
" 27 teine " " 2 — Valdades,	" 3 "	(Kokku) —	"	80,0 " 80,2
" " alum. " II pool, laht. Mehed,	"	eelviimane	"	96,5 " 93,5
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	"	viimane	"	93,6 " 96,6
" 35, rida 3 ülev.	trükitud:	4 toalised,	lugeda:	4 toalised ja üle

T A B E L I T E S :

Lhk. 11. laht. 51, rida 4 alt —	trükitud:	715,	lugeda:	115
" 64 " 7, Viljandi valla kohta antud „3 m.“ lugeda järgmisel real (Võidu-Uue vald)				
" 73 " 24, alt 12, 13, 14 ja 15 rida —	trükitud:	1, 3, 1, —,	lugeda:	—, 1, 3, 1
" " " 21, rida 2 alt	"	: 91	"	: 19
" 75 " 57, " 1, 2 ja 3 ülev. —	"	: 1, 2, —,	"	: —, 1, 2
" 77, Suure-Jaani alev 1 kort. ja 2 kort., laht. 136—	trükitud:	1, —,	lugeda:	—, 1